

Aktualno:

Tuđman! Stota obljetnica rođenja dr. Franje Tuđmana

HDZ! Povijesno utemeljenje i vizija razvoja

Krunoslav Katičić

str.

HDZ

Broj 16, srpanj 2022.

SNAGA ZAJEDNIŠTVA

Središnje glasilo HDZ-a

Bez iluzija!

Glavni urednik
Ivica Miškulin

U životu svakog ozbiljnog političkog dionikavrijemesemjerimetrom izbor-nih ciklusa, odnosno zakonom nor-miranim razmakom u kojemu se odr-žavaju izbori. Svaka politička stranka dan poslije počinje se pripremati za iduće izbore. No, tek na sredini izbor-noga ciklusa – u slučaju saborskih iz-bora istekom druge godine – političke stranke te pripreme podižu na višu ra-zinu programske i organizacijske mo-bilizacije. Kao i većina drugih politič-kih stranaka, početkom srpnja 2022. i Hrvatska demokratska zajednica na-lazi se upravo na polovici aktualnog izbornog ciklusa.

Podsjetimo, prije točno dvije go-dine, početkom srpnja 2020, HDZ je ostvario uvjerljivu pobjedu na izbori-ma za Deseti saziv Hrvatskog sabora. Naša stranka osvojila je tada 66 zas-tupničkih mandata, više nego tri naj-jače konkurentske skupine zajedno. Ta je pobjeda potom HDZ-u omogu-ćila formiranje parlamentarne većine i dominantnu ulogu u novoj vladi. Politički uspjesi takve težine narav-no nisu slučajni. Uz postignuća naših dužnosnika u izvršnoj vlasti pobjeda na saborskim izborima izborna je i pravodobnom mobilizacijom stranke.

Želim naglasiti golemu važnost trenutka u kojem se nalazi HDZ. Pred svim su našim članovima i članicama dvije godine u kojima će se baš svi dobri potezi, korisne odluke i pamet-ne rečenice, kao i svi propusti, nedo-sljednosti te pogreške nužno gledati u svjetlu predstojeće presudne političke utakmice. Počeli smo izvrsno, tj. veli-čanstvenim obilježavanjem stote go-dišnjice rođenja dr. Franje Tuđmana, impozantnim općim saborom stran-ke, modernim novim programom i dostojanstvenim obilježavanjem vi-soke 33. godišnjice osnivanja HDZ-a. Tako, naravno, moramo i nastaviti.

Ali, sasvim je jasno da su, žele li spriječiti jedinstveni pobjednički niz HDZ-a, važnost trenutka morali pre-poznati i naši politički suparnici. Od njih o nesumnjivim uspjesima HDZ-a u posljednje dvije godine nije došla nijedna civilizirana riječ, a kamoli za-služena pohvala. Ulaskom u drugu po-lovicu izbornog ciklusa, valja stoga za-ključiti, predstoji nam iznimno oštra politička utakmica. Stoga, bez iluzija!

Foto: Marko Vlačić

HDZ 2022: moderna snaga

Demonstracija političke snage

Uredništvo

Kad se netko bude upustio u komparativnu znanstvenu analizu političkih stranaka post-komunističke istočne Europe, nema sumnje da će posebno poglavlje morati posvetiti Hr-vatskoj demokratskoj zajednici. Na prvome mjestu zbog njezina istaknutog pobjedničkog karaktera. Naime, od trideset i dvije godine parlamentarne demokracije u Hrvatskoj HDZ se na položaju vladajuće stranke, tj. stranke koja pobjeđuje na parlamentarnim izbori-ma te onda dobiva pravo na formiranje vlade, nalazi točno tri četvrtine vremena (odnosno dvadeset i četiri godine).

Tako impresivan politički rezultat mogu-će je objasniti samo jednim razlogom. Očito, u odnosu na druge političke stranke, HDZ ima jedinstveno visok stupanj prihvaćenosti kod domaćih birača. To, dalje, znači da ideo-loški i politički temelji te učinci operativnih politika (ili, rješavanje ključnih problema hrvatskog društva) koje stranka provodi uo-vođavaju potrebama te zahtjevima najvećeg dijela hrvatskih birača. Kad već u dugome raz-doblju zna najbolje definirati političke ciljeve,

prepoznati što je u interesu države i što za-pravo žele hrvatski ljudi, onda nam još valja zaključiti da HDZ političke suparnike daleko nadmašuje i u vještini moderniziranja vlastite (te, kad je u prilici, i državne) politike. O tome da paralizirajuća ukopanost u dogmatskoj ri-gidnosti bilo kojeg aktera na političkoj sceni nije poželjna karakteristika nema dvojbe. Sto-ga HDZ-u s razlogom zauzima i prvo mjesto kad su u pitanju (opet, naravno, vjerodostojne i korisne) ideološke te političke novosti.

Još je važnije istaknuti da HDZ položaj naj-jače snage političkog života Hrvatske suvere-no demonstrira i u aktualnom trenutku dubo-kih međunarodnih poremećaja koji, naravno, snažno utječu na hrvatsko društvo. O tome dovoljno govore aktualna istraživanja birač-koga tijela: naša stranka sada (u šestoj godini neprekidnog obnašanja vlasti) dobiva viso-kih 30 % potpore! Hrvatski birači dakle i dalje iznimno cijene te podupiru HDZ-ove promi-šljene, moderne te općekorisne politike.

Kada se neka stranka opravdano može po-hvaliti prošlošću, postignućima, uspjesima i popularnošću, onda je sasvim razumljivo da o tome redovito istupa u javnosti. Pande-mija koronavirusa uvjetovala je da političke

manifestacije po kojima je HDZ poznat budu odgođene na neko vrijeme, ali relativno smi-renje u proljeće ove godine omogućilo je stranci povratak u njezin uobičajeni *modus operandi*. Krenuli smo obilježavanjem stote godišnjice rođenja dr. Franje Tuđmana sre-dinom svibnja ove godine, nastavili XIX. Op-ćim saborom stranke u prvoj polovici lipnja, a završili obilježavanjem trideset i treće go-dišnjice osnutka HDZ-a tjedan poslije. U pu-nom smislu riječi HDZ je u svega dva mjeseca sebi i drugima pokazao koliko je zapravo jak i jedinstven.

Dobar dio ovoga broja *Snage zajedništva* posvećen je spomenutim manifestacijama pa ćemo se ovdje zadržati samo na njihovoj temeljnoj poruci. Radi se poruci jedinstvene, rastuće i moderne političke snage. Dok druge političke stranke nekoliko stotina ljudi jedva da mogu okupiti preko društvenih mreža, do-tle je HDZ u dva navrata u razmaku od svega nekoliko tjedana na jedno mjesto uspio do-vesti više od tri tisuće članova, dužnosnika i pristaša. Iza toga stoji jedinstvena organiza-cijska moć naše stranke i masovna podrška njezina članstva.

Aktualno

Sabor zajedništva

str. 8–9

Aktualno

Moderni suverenizam za modernu Hrvatsku

str. 10–11

Hrvatska i svijet

Hrvatska i euro

str. 18–19

Mi i oni

Udružena zlopozicija

str. 20–21

Riječ oporbe

Predsjedničke ljubavi

str. 22–23

Zna se!

HDZ! Povijesno utemeljenje i vizija razvoja

Hrvatska demokratska zajednica je narodna i stožerna državotvorna stranka koja promiče hrvatske nacionalne interese, domoljublje i tradicionalne, demokršćanske i univerzalne humanističke vrijednosti

Krunoslav Katičić

U godini u kojoj se s ponosom prisjećamo okruglih stotinu godina od rođenja utemeljitelja Hrvatske demokratske zajednice dr. Franje Tuđmana – koje smo pod njegovim poznatim sloganom „Uvijek i sve za Hrvatsku“ 14. svibnja 2022. dostojanstveno obilježili nizom manifestacija – želim posebno naglasiti da je pred našom strankom vrijeme izraženih izazova. To će se, drage prijateljice i prijatelji, osjetiti na svim razinama političkoga života. Stoga u novim okolnostima, prije svega s početkom druge polovice ovog izbornog ciklusa, HDZ treba nastaviti pronalaziti najbolje odgovore. Raditi, dakle, ono zbog čega mu hrvatski birači daju stalno povjerenje.

Zasigurno je jedan od takvih odgovora iskazivanje jedinstva i zajedništva stranke. To znači između ostalog zatambljivanje partikularnih interesa i zajednički rad na političkim temama koje jačaju našu povezanost. Smatram da je to ispravan smjer kojim će naša stranka samo ojačati jer kad tako postupamo, u pravilu postižemo izvrsne rezultate na svim izborima. To potvrđuje i posljednje istraživanje biračkih preferencija koje pokazuje da je HDZ i dalje na mjestu daleko najjače političke stranke u Hrvatskoj. U svim istraživanjima biračka podrška iznosi impresivnih 30 %!

Da bi se ovaj trend nastavio, treba imati jasnu viziju političkog razvoja. Nju smo nedavno usvojili na XIX. općem saboru, kad je stranka usvojila novi program temeljen na konceptu osnažene hrvatske državnosti.

Unutarstranački izbori: nastavak demokratizacije stranke

Do sada provedeni unutarstranački izbori imali su cilj iznjedriti prepoznate i uspješne pojedince koji će u budućnosti održavati visok stupanj podrške koju naša stranka uživa među biračima. Smatram da je i to jedan od važnijih uspjeha netom održanog općeg sabora. Dopršetkom konstituiranja Predsjedništva i Nacionalnog odbora dodatno je naime osnažena naša stranačka struktura, potvrđen jedinstven stupanj unutarstranačke demokratičnosti u Hrvatskoj te izabrani uspješni stranački kadrovi.

Podsjećam, zbog pandemije bolesti COVID-19 bilo je privremeno obustavljeno provođenje izbora za lokalne i područne organizacije, a nastavljeni su u studenome i prosincu 2020. održavanjem neposrednih izbora za predsjednike i potpredsjednike te odbore općinskih, gradskih i županijskih organizacija HDZ-a, organizacija gradskih četvrti i Gradske organizacije HDZ-a Grada Zagreba te održavanjem izbora za županijske odbore i Gradski odbor HDZ-a Grada Zagreba i izaslanike za Opći sabor HDZ-a.

Kada našu stranku vodi stav zajedništva, privrženost modernom hrvatskom domoljublju i vjerodostojnim politikama, u pravilu postižemo izvrsne rezultate na svim izborima!

Budući da je Statutom HDZ-a propisana obveza provođenja lokalnih unutarstranačkih izbora u roku od šest mjeseci od održavanja lokalnih izbora, Nacionalno vijeće HDZ-a je 12. srpnja 2021. godine donijelo Odluku o održavanju unutarstranačkih izbora u lokalnim i područnim organizacijama Hrvatske demokratske zajednice kojom je bilo propisano da će se unutarstranački izbori u njima provesti u razdoblju od 1. do 5. prosinca 2021. godine. U tom su razdoblju ponovno održane izborne skupštine u temeljnim organizacijama HDZ-a, u općinskim, gradskim i organizacijama HDZ-a gradskih četvrti te u županijskim organizacijama HDZ-a i Gradskoj organizaciji HDZ-a Grada Zagreba. Neposredni izbori za predsjednike i potpredsjednike općinskih, gradskih i županijskih organizacija HDZ-a, organizacija HDZ-a gradskih četvrti i Gradske organizacije HDZ-a Grada Zagreba održani su 17. listopada 2021. godine (prvi krug), a potom su izbori dovršeni u još tri organizacije HDZ-a (održani su 24. listopada 2021. godine).

HDZ-ova vlada: jamac sigurne budućnosti Hrvatske

Moram te želim ovdje podsjetiti sve naše članice i članove da su u proteklih šest godina vlade predvođene HDZ-om odgovorno predvodile Hrvatsku, vodeći pritom brigu o kvalitetnijem životu svakog našeg sugrađanina i konkurentnosti gospodarstva, kao i o ravnomjernijem razvoju svakog dijela naše domovine. Suočili smo se s mnogim naslijeđenim problemima iz razdoblja hrvatske tranzicije te s ostalim društvenim i gospodarskim izazovima, od systemske krize u Agrokoru i brodogradilištima do izbijanja pandemije bolesti COVID-19 i razornih potresa. Unatoč tome uspjeli smo osigurati da Hrvatska u gospodarskom, socijalnom i reformskom aspektu neosporno ide naprijed.

U razdoblju prije izbijanja pandemije smanjili smo javni dug, ostvarili gospodarski rast na zdravim osnovama, osigurali porast zaposlenosti, stvorili preduvjete za osjetni rast prosječne i minimalne plaće te vratili investicijski kreditni rejting, koji je preduvjet novih ulaganja u Hrvatskoj.

Posljedice pandemije i razornih potresa koji su pogodili Hrvatsku potaknuli su nas na razumljivo stavljanje

naglaska na društvenu solidarnost i zajedništvo. U krizi bez presedana pokazala se snaga države koja je snažno stala iza privatnog sektora, kojem je bilo ugroženo poslovanje. Pravodobnim, izdašnim i odlučnim mjerama pomoći očuvali smo 700 000 radnih mjesta te premostili krizu bez vala otkaza i stečajeva. Osigurali smo socijalnu i zdravstvenu sigurnost građanima te smo bili čvrsti oslonac najugroženijima u društvu, osobito osobama u riziku od siromaštva i socijalnog isključivanja. Unatoč pandemiji osigurali smo nastavak rasta mirovina, a nastavljamo ulagati i u socijalne naknade te potpore za obitelji i mlade.

Hrvatska je potom uspjela zadržati investicijski kreditni rejting, što je potvrda odgovorne gospodarske i financijske politike u uvjetima nezabilježenih kriza. Ušli smo i u Europski tečajni mehanizam II, koji je posljednji korak pred planirani ulazak u europodručje 1. siječnja 2023. godine. Time stvaramo bolje uvjete za financijsku otpornost Hrvatske, ali i za privlačenje ulaganja, niže kamatne stope, kvalitetnije poslove, rast produktivnosti i plaća te za ukupan razvoj svih dijelova Hrvatske. Takva politika rezultirala je pozitivnim i ohrabrujućim trendovima oporavka hrvatskog gospodarstva.

Osim predstojećeg ulaska u europodručje vlada na čelu s predsjednikom Andrejom Plenkovićem će u ovome mandatu ostvariti još nekoliko strateških ciljeva: puštanjem u promet Pelješškoga mosta teritorijalno ćemo povezati Hrvatsku; ulaskom u Schengen dodatno ćemo osnažiti zaštitu državne granice i vanjske granice Europske unije; kupovinom borbenih aviona podići ćemo obrambene sposobnosti i sigurnost zemlje na razinu kakvu do sada nismo imali. Tu bih pridodao i iznimno važno ukidanje viznog režima hrvatskim građanima pri ulasku u SAD.

Nova razvojna platforma HDZ-a

HDZ je dakle nastavio biti najodgovornija politička stranka u Hrvatskoj. Nudimo potom novu razvojnu viziju Hrvatske. Želimo nastaviti izgrađivati sigurnu Hrvatsku, Hrvatsku koja razvija i ostvaruje svoje ljudske, tehnološke i gospodarske potencijale, Hrvatsku koja nije isključiva ni podijeljena, nego tolerantna i pravedna, društvo u kojemu svi građani kao slobodni, radišni i obrazovani ljudi mogu ostvarivati svoja prava te osobne i obiteljske ciljeve.

U našim politikama vodimo se odgovornošću prema djeci i budućim generacijama, kojima moramo ostaviti očuvan okoliš. Zbog toga se aktivno borimo protiv klimatskih promjena. Jednako ključni su naši naponi na izgradnji financijski i institucionalno otpornije države koja je sposobna odgovoriti na iznenadne krize.

Vodeći se konceptom modernoga suverenizma, radit ćemo na gospodarskom razvoju i socijalnoj uključenosti, a istodobno ćemo, koristeći svoj utjecaj u Europskoj uniji i na međunarodnom planu, promicati nacionalne interese te štititi prava hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Njeguemo našu tradiciju, nacionalni identitet, povijest i kulturu, trajno smo posvećeni očuvanju digniteta Domo-vinskog rata te smo zahvalni hrvatskim braniteljima bez čije hrabrosti i žrtve ne bi bilo slobodne, samostalne te demokratske Hrvatske.

Hrvatska demokratska zajednica svoje stranačke politike na svim razinama temelji na pet razvojnih stupova, a

Foto: Patrik Macek, PIXSELL

kako je, pored ostalog, posebno naglašeno i u novom programu naše stranke. Prvi je stup socijalna sigurnost svih građana kako bi se osigurala društvena solidarnost, ravnopravnost i jednake prilike, pogotovo u uvjetima borbe protiv pandemije i ublažavanja posljedica potresa. Drugi je stup aktivan rad na perspektivnoj budućnosti Hrvatske koja ovisi o konkurentnosti gospodarstva, demografskoj vitalnosti zemlje te znanju i vještinama naših građana, osobito mladih.

HDZ će nastaviti izgrađivati sigurnu Hrvatsku, Hrvatsku koja razvija i ostvaruje svoje ljudske, tehnološke i gospodarske potencijale, Hrvatsku koja nije isključiva ni podijeljena, nego tolerantna i pravedna, društvo u kojemu svi građani kao slobodni, radišni i obrazovani ljudi mogu ostvarivati svoja prava te osobne i obiteljske ciljeve.

Treći je stup razvoj ekonomske suverenosti samodostatnošću Hrvatske u proizvodnji kvalitetne hrane i čišće energije, pretvaranjem otpada u vrijedan resurs te boljim gospodarenjem našim prirodnim potencijalima uz očuvanje našeg okoliša. Ipak, treba naglasiti da potrebna samodostatnost ne znači istodobno isključivanje hrvatskog gospodarstva iz aktualnih međunarodnih gospodarskih tokova.

Četvrti je stup razvoj učinkovite, otporne i digitalne Hrvatske koja osigurava uspješan rad javnih službi, kvalitetno upravlja javnim financijama i djelotvorna je u situacijama prirodnih katastrofa. Peti je stup izgradnja globalno prepoznatljive Hrvatske, koja istodobno njeguje kulturne posebnosti i nacionalni identitet, štiti dostojanstvo Domovinskog rata i iskazuje trajnu zahvalnost za obranjenju slobodu hrvatskim braniteljima, koja je sigurna i međunarodno utjecajna zemlja te privlačna ulaganjima.

HDZ Hrvatsku stoga vidi kao snažnu i ravnomjerno razvijenu državu. U našoj viziji razvoja uvažavamo specifičnosti i izazove svih krajeva Hrvatske, kao zemlje koja je snažna, ekonomski suverena i koja funkcionira na načelima pravednosti, jednakosti i društvene solidarnosti. Snažna i ravnomjerno razvijena Hrvatska može se graditi

jedino u sinergiji sa svim razinama vlasti radi uspostave inovativnijeg, konkurentnijeg i izvozno orijentiranog gospodarstva kao i osiguravanja kvalitetnijeg standarda života građana.

Smatramo da ovu krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19 možemo i moramo iskoristiti za razvojni iskorak Hrvatske. U razdoblju pred nama usmjereni smo na otklanjanje svih ranjivosti koje su posljedice COVID-19 krize i koje ćemo pretvoriti u nove prilike, u čemu će nam pomoći rekordna sredstva iz europskih izvora za koja se naša vlada izborila. Tim ćemo sredstvima pokrenuti ubrzani gospodarski oporavak i razvoj, transformirat ćemo gospodarstvo te nastaviti poboljšavati društvenu, investicijsku i poduzetničku klimu. Okvir za to čine Program Vlade do 2024. godine, Nacionalna razvojna strategija do 2030., koja predstavlja strateški okvir i ima realne i mjerljive rezultate za razvoj Hrvatske, te Nacionalni plan oporavka i otpornosti, koji sadrži reforme, i investicije kojima želimo pružiti Hrvatskoj novu razvojnu šansu, uz pomoć bespovratnih europskih sredstava.

HDZ je danas orijentiran na koncept modernog hrvatskog suverenizma, a to znači samo jedno: svakodnevni rad na jačanju gospodarske snage naše domovine kao i njezine međunarodne prepoznatljivosti.

Pitanje demografske revitalizacije smatramo temeljnim za dugoročni opstanak hrvatskog naroda. To je ujedno i generacijska zadaća koja stoji pred našom nacijom s obzirom na iseljavanje i trendove starenja stanovništva. Negativni demografski trendovi, pa i nedostatak radne snage, osobito su prisutni u manje razvijenim i ruralnim područjima. Vladinom politikom poreznih rasterećenja te njezinom gospodarskom i socijalnom politikom nastaviti će se stvarati poticajni okvir za otvaranje radnih mjesta, povećanje plaća i poboljšanje životnih uvjeta, što je ključ za ostanak i povratak naših državljana u domovinu. Vodit ćemo računa o roditeljskim i roditeljskim potporama te našim mladim obiteljima i dalje olakšavati rješavanje stambenog pitanja.

Štete nastale globalnom krizom moramo što prije otkloniti i Hrvatsku vratiti na put zdravog gospodarskog rasta. Posvetit ćemo se povećanju učinkovitosti svih razina vlasti u potpori nositeljima razvoja poduzetništva, boljih uvjeta života, višeg standarda i veće socijalne sigurnosti za sve, osobito za naše starije sugrađane i osobe s invaliditetom, koje su posebno ugrožene u ovim okolnostima.

Ustrajat ćemo na promoviranju i poticanju politike očuvanja našeg okoliša i pronalaženju rješenja za kvalitetno gospodarenje otpadom. Poticati ćemo daljnji razvoj naših proizvodnih kapaciteta, svjesni važnosti obnovljivih izvora energije i važnosti svog doprinosa u borbi protiv klimatskih promjena. Razvijat ćemo nove industrije, s posebnim naglaskom na IT industriju te kulturni i kreativni sektor.

U razdoblju gospodarskog oporavka presudnu ulogu ima razvoj privatnog sektora i proizvodnje. Pružat ćemo podršku brojnim poduzetnicima, obrtnicima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, koji su kraljeznica lokalnog gospodarstva, ali i nacionalne ekonomije za veću proizvodnju i konkurentnost. Nakon pandemije očekujemo nastavak pozitivnih trendova u gospodarstvu i rast zaposlenosti s daljnjim smanjenjem broja nezaposlenih.

Nastavit ćemo s mjerama poreznih i administrativnih rasterećenja i s korištenjem europskih sredstava, koja će biti pokretačem daljnjeg rasta zaposlenosti i konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva. Brojnim aktivnostima i investicijama, kao i zalaganjem na europskoj razini, želimo u ovim pandemijskim okolnostima stvoriti što bolje preduvjete za još jednu uspješnu turističku sezonu.

Nastavit ćemo zatim ulagati u što kvalitetnije obrazovanje za naraštaje mladih koji će Hrvatsku učiniti konkurentnom u europskom i globalnom okruženju. Mladima želimo osigurati da budu pripremljeni za poslove koji im u budućnosti mogu jamčiti siguran i dobro plaćen posao i koji će ih motivirati da ostanu, razvijaju karijere te zasnovaju obitelji u Hrvatskoj.

Odgovornost započinje proračunskom odgovornošću, efikasnim i odgovornim upravljanjem financijama, kojima treba upravljati prema načelima učinkovitosti i pažnjom dobrih gospodara. Ona se učvršćuje uspostavljanjem kontrolnih mehanizama koji moraju biti prepreka svakom koruptivnom djelovanju te nastavkom borbe protiv korupcije i potpore neovisnom, nepristranom i zakonitom djelovanju pravosudnih i policijskih tijela.

HDZ: ključna hrvatska politička stranka

Hrvatska demokratska zajednica je narodna i stožerna državotvorna stranka koja promiče hrvatske nacionalne interese, domoljublje i tradicionalne, demokršćanske i univerzalne humanističke vrijednosti. U središtu politike HDZ-a je čovjek sa svojim neotuđivim dostojanstvom, pravima i odgovornostima.

HDZ promiče vrijednosti slobode, demokracije, ravnopravnosti žena i muškaraca, solidarnosti i poštovanja temeljnih ljudskih prava, obiteljskih vrijednosti i socijalno-tržišnoga gospodarstva te baštini povijesnu ulogu stožerne stranke u stvaranju samostalne i neovisne hrvatske države na temelju politike pomirbe i zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske prvog predsjednika HDZ-a i predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana kao i u ostvarenju slobode hrvatskog naroda i pobjede u Domovinskom ratu. Smatram da je sadašnji HDZ upravo na tragu vizije dr. Tuđmana, a to je da je dio europskog desnog centra te da smješta Hrvatsku u europski kulturni i civilizacijski krug.

Za daljnji napredak stranke iznimno je važno da se radi s članstvom i građanima na terenu, posebno u lokalnim organizacijama stranke. Važna je njihova međusobna vertikalna i horizontalna povezanost i informiranost te rad na uključivanju novih članova i pridobivanje simpatizera stranke. Jedino sinergijom svih razina možemo dodatno ojačati svakog pojedinca, a time i stranku u cjelini. Važno je djelovati na očuvanju sustava vrijednosti koji je ugrađen u naš novi program te voditi računa o interesima, pravima i jednakopravnosti svih članova stranke koji su temelj njezina djelovanja te imaju središnju ulogu u stranačkom životu.

Politički komentar

Vrijeme izdaje: „frajeri“ i kratki espresso

Koncentriran napitak od kave, guste teksture i koncentracije otopljenih tvari, poslužen je. Nad učincima svoje politike Zoran Milanović i Nino Raspudić mogu mirno „meračiti“. Sada kada su popu rekli pop, a bobu bob.

Mario Kapulica

Tako to obično biva. Na kraju dana ništa od sve te buke i halabuke, proglašavanja izdaja i veleizdaja te, naravno, izdajnika i veleizdajnika. Milanovićeve čate koji sjede u Saboru kao mali opunomoćenici (i naravno trbuhozborci) u zastupanju njegova lika i djela obavile su svoj posao. A radili su ga unatoč nedostatku demokratskog legitimiteta za zastupanju politike i interesa Hrvata u BiH. Jer nemaju ga kod Hrvata u BiH, koji su pod okriljem Hrvatskog narodnog sabora unatoč njima uspjeli zadržati kakvo-takvo zajedništvo. Nemaju ga ni kod onoga dijela Hrvata koji su svoje predstavnike na listi u jedanaestoj izbornoj jedinici izabrali prije dvije godine. Nemaju ga ni u Europskom parlamentu jer na svoje liste nisu stavili niti jednog političkog predstavnika Hrvata iz BiH. I konačno, nemaju ga jer ne mogu predstavljati hrvatsku državnu politiku ako je to – sada kada su se dokopali Sabora kao nezavisni zastupnici na listama „nezavisnog“ MOST-a – trebala biti neka demokratska legitimacija.

Karijes i njegove čate

I onda su se dosjetili Milanovića. Mahnitog predsjednika s teško objašnjivim fiksacijama i kroničnim viškom vremena. Čovjeka čije je metamorfoze uistinu teško pratiti i koji je u svom dosadašnjem javnom djelovanju dao svakome po nešto. „Desničarima“ dojam da imaju čvrstog i nepokolebljivog lidera. To kako on izdaje zapovjedi vojnicima da se penju i silaze s improviziranih bina po vojarnama je milina. I zagrije oko srca svakog pravog domoljuba kad gleda kako odrješito izdaje zapovjedi koje nikada nitko nije vidio niti primio. Sjećate li se? To je ona famozna zapovijed koju je diktirao dok se vozio automobilom po Savskoj cesti jerbo su ga nervirali francuski rafali na hrvatskom nebu. U sklopu savezničke vježbe koju je sam odobrio. E, dragi moji, sklon sam vjerovati da Francuzi i NATO savez, koji je ove letove izvodio kao čin potpore Hrvatskoj i poruke sigurnosti nakon pada bespilotne letjelice u Zagrebu, tu zapovijed još uvijek traže. Nema je. Nikada je nije ni bilo. Bila je to mala predstava za nas u Hrvatskoj, kao što je lamentiranje o blokadi Finske i Švedske, sada je valjda to svima jasno, bila tek predstava za Hrvate u BiH. Da ih se fascinira. Da ih se namami. Da im se otupe sva osjetila prije nego ih se dokrajči.

Oporba danas: planovi pod Milanovićevim šinjelom

Tako naša vrla „desnica“, dok ne podupire preporuke za pomilovanje udbaških rukovoditelja odgovornih za političke likvidacije svojih sunarodnjaka, idolizira Milanovića koji doduše naciji ne želi čestitati nacionalni praznik Dan državnosti jer ga je uveo Franjo Tuđman, ali to nekima od njih ne smeta da ga naivno upravo s Tuđmanom uspoređuju. Ljevičarima je pak dovoljno ono što vide, a to je da razara i mrvlji svaku koncentriranu hrvatsku politiku pa

su zbog toga spremni trpjeti i sramotiti se zbog njegovih eskapada. I uistinu, što je malo njihove sramote u odnosu na sramotu koja se Hrvatskoj čini? Osim toga, kompleksi koje su oporbi nametnuli nesposobni Peđa Grbin i lažljivi Nikola Grmoja Matko samo se s Milanovićem mogu rješavati. A nedostatak karizme preostalih patuljaka političke scene samo njegov šinjel može sakriti.

Naši su „frajeri“ Milanović i Raspudić uvjerali dio Hrvata da trebaju iskopati ratne sjekire i zaratiti sa svima, i u BiH i u međunarodnoj zajednici. Jer inače nisu „pravi frajeri“. Kako su ih uvjerali? Politikom „nu mene“! Ugladajte se u mene i moju spremnost da zaigram na sve ili ništa. Naravno, bez izravnih posljedica na „frajere“ koji tu politiku promoviraju, ali s teškim posljedicama za sve one koji se ugledaju u njih, a žive u BiH.

Počeli su s njim šurovati i smišljati: kako jednim udarcem ubiti dvije muhe? I iskovali su dobar plan (koliko naravno bilo koji plan uopće može biti dobar s Milanovićem kao promjenjivom nepoznanicom u formuli). Iskristiti temu Hrvata u BiH kako bi se HDZ udario po glavi. To bi ih, vjerovali su, zaboljelo više nego nesretnog Đurekovića udarac sjekirom s leđa. „Neka se međusobno pokolju“, vjerojatno su promrsili kroz zube stišćući si nejakie desnice umorne od lamentiranja o pravima i konstitutivnosti bosanskohercegovačkih Hrvata.

Najprije su godinu dana intenzivno provodili smjernice tog uzurpatora uloge zaštitnika Hrvata u BiH. Bolje je reći da su te smjernice intenzivno razmjenjivali. Podrivali su sve napore, političke, diplomatske i financijske koje Hrvatska ulaže u zaštitu položaja i interesa hrvatskog naroda u BiH. Ismijavali ih i izrugivali. Inaugurirali i promicali novi pristup prema svim akterima koji uopće postoje. „Čerati su se do kraja“. I bili su se spremni „čerati“ do posljednjeg kamenčića konstitutivnosti Hrvata u BiH. Kojima su prodali fintu. Majstorski su ih triput okrenuli oko sebe i na kraju im proturili loptu kroz noge centrirajući je za Bakira Izetbegovića i one u međunarodnoj zajednici koji ga podupiru. Evala mašala!

Rezultat: nesnalaženje i blamaža

Nije da se i naša sestrinska stranka u BiH u tome najbolje snašla. Ponekad se činilo da su se neke od Milanovićevih laži i tamo dobrano uhvatile. U nastojanju da „iskoriste svu moguću pomoć“ počeli su se kolebati, naivno

pomislivši kako Hrvatska i Andrej Plenković zbilja nepotrebno kompliciraju nešto što je za Milanovića, s kojim već u tom trenutku malo tko u međunarodnoj zajednici želi razgovarati, toliko jednostavno. A i tišina nakon Milanovićeva razotkrivanja u Madridu glasno govori o tome. Na kraju dana, prostor slobode za Hrvate u BiH nije od te silne cike i graje postao veći. Njihova ustavnopravna pozicija nije postala bolja. Nisu dobili nikakve nove garancije za svoju konstitutivnost.

Što sada? Oni koji se bilo čime, osim svojim dugim i (često) prostim jezikom, nisu angažirali na rješavanju njihovih vitalnih interesa, naći će neku drugu temu. A mi ćemo potrošiti toliko bitne mjesece da popravimo svu štetu (koja nije samo reputacijska) kako bismo mogli nastaviti raditi, korak po korak, pomake prema željenom cilju.

Gdje si sad, „frajeru“?

Kako će ti kvazisuverenistički „frajeri“ sada dalje? Evo jedne koje će njihovu sudbinu malo približiti. Pio čovjek cijeli dan u Sheratonu, a u džepu košulje držao svog ljubimca miša pa i njemu davao. Napili se obojica. U gluho doba naći izašao pobro van i dernjavom i galamom probudio cijeli kvart. Jedan od probuđenih je izašao na balkon i istresao sa na pijanu budalu. A ovaj mu odozdo, onako pijan, jedva na nogama, dobaci: „Što je? Ako si hrabar, dođi dolje!“. A miš mu se pridruži i cijukne: „I povedi mačku!“ Jedan od Milanovićevih glavnih saveznika koji se hvalio da je s njim na istim pozicijama, Nino Raspudić, mora razlučiti je li miš ili „frajer“ u čijem džepu miš živi. No ni od miša ni od „frajera“ nikakve koristi. A nesane noći za one koji će ujutro ponovno na posao najmanja su šteta.

Raspudić je svojevremeno napisao da „većina ljudi ima pamćenje dulje od ribljeg“. Dakle, koliko dugo ribe pamte, Raspudić će ga znati. Ali ako je time mislio da pamtimo duže od tih životinja koje žive gotovo isključivo u vodi i dišu uz pomoć škrga – slažem se. Pamte ljudi. Memoriraju i istine i laži. Nekih se laži doduše sjećaju dulje nego istina jer se Raspudići i njima slični potrudu da zvuče efektno i uhu prijemljivo. A još k tome profinjeno i pametno. Filozofski. Ti generali poslije svih bitaka cupkaju u dresovima pravедnika, namazani ratničkim hrvatskim bojama dok laganim pokretima tek stasalih političkih ručica sa sigurne udaljenosti šalju ešalone hrvatskih ljudi pred isukane bajunete (ovoga puta srećom samo figurativne), istodobno planirajući „ideološke moratorije“ sa svima.

Tako i s pravnim nasljednicima komunističke partije. S onima koje Bosna ne zanima, a od Hercegovine im se diže kosa na glavi. S onima koji žale što UDBA nije pobila više Hrvata i strijeljala više svećenika, dok istovremeno uživa u zagrljaju Radničke fronte, koja je začudno u Hrvatskoj registrirana, s obzirom na to da negira tržišno gospodarstvo i zalaže se za povratak u socijalizam. Onako ležeran i situiran, ističući da u životu ima svega i da mu dvije sabske plaće u obitelji dođu kao pokora, u Zagrebu razmišlja o tome kako da protiv HDZ-a (stranke sa slučajno najvećom potporom birača) krene u posljednji, teški i odlučni boj. Kako ono bijaše: proleterci svih zemalja, ujedinite se!

Iza svega: napad na identitet HDZ-a

Netko je negdje procijenio da je hrvatski korpus u BiH, opravdano frustriran vlastitom pozicijom, najbolji način za rušenje HDZ-a. Jer HDZ nije dovoljno pobijediti na izborima. Njega treba do kraja srušiti, zatući, oteti mu identitet

s kojim je stvarao državu i dati mu novi s kojim će ga se pokopati. Esencijalni dio prvog je odanost, lojalnost, solidarnost i zauzetost za Hrvate u BiH. Onaj identitet koji mu se pokušava nametnuti i s kojim se HDZ želi pokopati je izdajnički, podložnički i lopovski, onaj kojemu ništa nije sveto i koji ne haje ni za koga. U HDZ-u, trube nam stalno, nisu Hrvati nego poturice.

Raspudić i MOST bi išli s onima koji žale što UDBA nije pobila više Hrvata i strijeljala više svećenika, ali i s onima kojima su mrski demokracija i tržišno gospodarstvo. Onako ležeran i situiran, ističući da u životu ima svega i da mu dvije saborske plaće u obitelji dođu kao pokora, Raspudić razmišlja o tome kako da protiv HDZ-a krene u posljednji, teški i odlučni boj. Kako ono bijaše: proleter i svih zemalja, ujedinite se?

A u MOST-u, koji nas je već izludio ulascima i izlascima iz ormara, su junački sinovi koji su se spremni autati, ali nas uvijek u tom „autanju“ iznenade. Kako su, pobogu, to mogli toliko dugo kriti? To da su desni, ali mogu s lijevim? Da su konzervativni ali istovremeno liberalni? To da im je ideologija važna? To da im nije važna? To da neće s ideološki različitim? To da hoće sa svima? Operacija „osvajanja“ Hrvata koji žive u BiH i ulaska u srca onih koji su s njima povezani a žive u Hrvatskoj, imala je s tog stajališta svoj smisao. Samo je takva operacija, ako se dobro razmaše, ako se „uhvati“ među onima koji HDZ podržavaju, nova politička slamka spasa za MOST i potpuno izgubljenju

oporbu. „Nećemo ovako do vlasti niti za stotinu godina“, vjerojatno je razmišljala ta omanja šačica ljudi. „Od grickanja nema ništa, idemo im udariti na identitet.“

Uveli su rezon da su svi razgovori o poboljšanju položaja Hrvata u BiH zapravo izdaja. I da je Vlada, koja jedina te razgovore uporno vodi, zapravo izdajnička. Politiku su pojednostavili i sveli na ultimatum. A u politici ultimatum vrijedi ona „tko jači, taj kvači“. Kad daješ ultimatum, ideš do kraja. To je, kako mu i sam naziv govori (*ultimus* – lat. posljednji) posljednji zahtjev čije ispunjenje se traži u određenom vremenskom rokom i iza kojega stoji prijetnja koja će se provesti ako se zahtjev ne ispuni. Samo zato što je rok za ispunjavanje ultimatum po logici kratak, nismo na toj promašenoj politici izgubili godine. Tek koji mjesec od njegove najave do sastanka u Madridu. Na kojem naš „čvrsti vođa“ ultimatum kojim se u Hrvatskoj razmeće i pred Hrvatima u BiH kočoperi nije ni spomenuo.

Kakvi „frajeri“!!!

Kaže Wikipedija da riječ frajer dolazi od njemačke riječi *Freier* (čit. frajer), koja pak dolazi od njemačke riječi *frei* (čit. fraj), što znači slobodan. Frajer dakle znači „slobodni muškarac“, to jest „muškarac koji nema djevojku ili ženu“. Takvi muškarci, koji nemaju partnericu, obično se nastoje isticati u društvu i pokazivati svoje vrline ili razgovornim rječnikom rečeno „prave se važni“ kako bi pridobili naklonjenost djevojaka. Izraz „pravi frajer“ označava frajera koji se ponaša upravo onako kako se to od frajera očekuje. To jest nastoji se pokazati boljim od ostalih muškaraca pred djevojkama... Riječ *Freier* u današnjem nedijalektalno obilježenoj njemačkom govoru uglavnom označava korisnika usluga prostitutki jer se polazi od pretpostavke da ako se neki muškarac koristi uslugama prostitutki, vjerojatno nema partnericu. Pogrešno je muškarca koji se ponaša frajerski, ali je u vezi ili braku nazivati frajerom.

Naši su „frajeri“ uvjerali dio Hrvata da trebaju iskopati ratne sjekire i zaratiti sa svima, i u BiH i u međunarodnoj zajednici. Jer inače nisu pravi frajeri. Kako su ih uvjeravali? Politikom „nu mene“! Ugledajte se u mene i moju spremnost da zaigram na sve ili ništa. Naravno, bez izravnih posljedica na frajere koji tu politiku promoviraju, ali s teškim i nepredvidivim za sve one koji se ugledaju u njih, a žive u BiH. Upornim pretjerivanjem i sijanjem isključivosti.

Tako je svojevremeno, dok se još uvijek politikom bavio iz hobija (znanostu se, kaže predaja, bavio iznimno ozbiljno na stranicama jednih dnevnih novina), Raspudić kritizirao kardinala Josipa Bozanića jer je razgovarao s Aleksandrom Vučićem „unatoč njegovu negativnom stavu o kardinalu Alojziju Stepincu“. Krstio je tada susret s Vučićem kao Bozanićev blagoslov njegovu posjetu. Čudi me da u svojoj neumjerenosti nije izravno napao i oca poginulog i nestalog branitelja koji je tada također razgovarao s Vučićem i optužio ga da blagoslivlja nepokajanog ratnog hušaka iz vremena agresije na Hrvatsku. Eto frajera, skresao je i tom čovjeku što ga ide kao pravi narodni tribun. Raspudić. Opasan i pije pivo bez pjene.

Nema veze, kolumna, ako je namijenjena prodaji, najbolje zvuči kad se malo nadoda, kad se malo izmisli i usput laže kako bi se dobilo na dojamu. Kojem i kakvu dojamu? U ovome slučaju da su svi neprincipijelne ništarije i izdajnici – dok je autor (a zapravo onaj koji svjesno laže, pretjeruje, iskrivljava i druge na temelju neistina i laži ponižava) moralni autoritet i veličina.

U filozofiji postoji teorija spoznaje. Teorija kako se što spoznaje. Prvo je iskustvena spoznaja. Stupanj više je razumska spoznaja itd. A tu je i pitanje biti. To što nešto jest i kakvo ono jest, naziva se njegovom biti. A jezik? Jezik je kuća bitka. Bilo bi dobro razmisliti kakvu kuću gradimo. I hoće li, kad je izgradimo, u njoj netko moći živjeti. Ili će mu, zbog jezika i „pameti frajera“ poput Milanovića i Raspudića, to biti nemoguće.

Aktualno: HDZ

Tuđman!

HDZ je impresivno obilježio stotu obljetnicu rođenja najvećeg hrvatskog državnika XX. stoljeća

Ivan Pnjak

Ovogodišnji svibanj i lipanj s razlogom zaslužuju naziv dva velika mjeseca Hrvatske demokratske zajednice. Naime, tijekom tih šezdeset dana održane su važne manifestacije u organizaciji naše stranke. Svibanj je očekivano bio u znaku obilježavanja stote obljetnice rođenja prvog predsjednika HDZ-a i prvog predsjednika samostalne Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. Kako su sva događanja u sklopu obljetnice zabilježena, tako ovdje nećemo previše ulaziti u detalje, ali valja naravno istaknuti da se stranka koju je utemeljio, a potom i suvereno vodio do najvećih uspjeha, impresivno i dostojanstveno prisjetila svog utemeljitelja.

Cjelokupnom manifestacijom koordinirala je posebna radna grupa Predsjedništva HDZ-a kojom je predsjedao glavni tajnik stranke Krunoslav Katičić. Tu je dogovoreno da će se obljetnica sastojati od više manifestacija, naravno objedinjenih u jednu tematsku cjelinu. Radi toga je

osmišljen poseban logo. Integracija znanstvenog pristupa s političkim životom nerijetko se smatra nemogućom. Međutim, HDZ je na primjeru stote obljetnice rođenja dr. Tuđmana uvjerljivo pokazao da je moguće zadržati visoku razinu profesionalnog pristupa i u okrilju političke stranke. I ovdje je stoga HDZ drugima održao lekciju pa čak ni poslovično zlobni komentatori nisu uspjeli pronaći natruhe politizacije.

Tuđman: državništvo na djelu i hrvatska zahvala

Počeli smo ujutro 14. svibnja kad je u Preporodnoj dvorani Narodnoga doma Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održan znanstveno-stručni skup nazvan „Uvijek i sve za Hrvatsku!“. Skup je otvorio predsjednik HDZ-a mr. sc. Andrej Plenković, a temeljni naglasak njegova izlaganja

bila je presudna politička važnost djelovanja dr. Tuđmana za uspostavu samostalne i demokratske hrvatske države. Dva hrvatska povjesničara mlađe generacije (izv. prof. dr. sc. Ivica Miškulin i dr. sc. Domagoj Knežević) potom su iznijeli ocjene o državničkoj uspješnosti Tuđmanova djelovanja, odnosno o prvim godinama djelovanja HDZ-a. Uslijedio je niz tematskih izlaganja memoarskog karaktera o pojedinim aspektima Tuđmanova djelovanja koja su iznijeli njegovi bliski suradnici (redom: Vladimir Šeks, dr. sc. Franjo Gregurić, prof. dr. sc. Mate Granić, prof. dr. sc. Ivica Kostović, Zdravka Bušić i prof. dr. sc. Krešimir Čosić).

Središnje obilježavanje održano je istoga dana navečer u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Dojmljivim organizacijskim naporom članova Zajednice utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“ dvorana je bila dupkom puna (okupilo se više od dvije tisuće ljudi!), što je naravno bilo jednako dojmljivo svjedočanstvo o trajnom ugledu koji dr.

100. obljetnica rođenja dr. Franje Tuđmana

Tuđman uživa u redovima stranke. Tu su nazočni imali prilike svjedočiti impresivnom dokumentarnom filmu o njegovu djelovanju te poslušati govore predsjednika i drugih visokih dužnosnika stranke. Valja istaknuti jednu rečenicu koju je tom prilikom izgovorio predsjednik stranke Plenković. Franjo Tuđman s punim pravom zauzima mjesto najvažnijeg državnika novije hrvatske povijesti, a svaki zlonamjerni napor da se okrnji ili negira njegovo veličanstveno djelo osuđeni su na propast, naglasio je.

HDZ naravno nije zaboravio rodno mjesto dr. Tuđmana. Tamo je visoka delegacija stranke dan prije svečanog obilježavanja položila vijence da bi se nekoliko dana poslije u Velikom Trgovišću (u organizaciji Zaklade hrvatskog državnog zavjeta) održao i manji znanstveno-stručni skup posvećen njegovu djelovanju. Dva dana poslije, tj. 16. svibnja 2022. u Klovićevim dvorima otvorena je izložba nazvana „Franjo Tuđman – utemeljitelj moderne Hrvatske“. Autor izložbe (dr. sc. Dinko Čutura) uspio je zaista cjelovito, bogato i dokumentarno prikazati život i rad iznimno svestrane osobe poput dr. Tuđmana. U idućim tjednima izložba je prikazana i u drugim većim gradovima Hrvatske, a nekoliko manjih okruglih stolova o prvome predsjedniku HDZ-a organizirale su i županijske podružnice Zajednice utemeljitelja te Akademске zajednice.

Foto: Jurica Galoić, PIXSELL

Šeks: u prvom redu i prije svega Tuđmanova Hrvatska!

Prilikom večernjeg programa 14. svibnja 2022. u „Lisinskom“ naročit dojam ostavio je istup Vladimira Šeksa. Čovjek koji je s dr. Tuđmanom počeo surađivati još u olovnim vremenima jugoslavenskog komunizma, e da bi s njim iznimno agilno radio na širenju HDZ-a početkom devedesetih, tj. u vrijeme uspostave samostalne i demokratske Hrvatske. Donosimo temeljne naglaske iz njegova govora.

„Stotinu godina od rođenja čovjeka koji je utemeljio hrvatsku državu za sve nas velik je dan. Na samo za nas koji smo mu bili bliski, ne samo za njegovu stranku HDZ nego i za cijeli hrvatski narod. Jer radi se o čovjeku koji je kao nitko drugi ušao u srca i duše hrvatskih ljudi i koji je ovu naciju, koja je bila na rubu snaga, frustrirana desetljećima hrvatske šutnje, ponovo učinio pobjednikom!

Vratio nam je ponos, zacrtao ciljeve i dao nam snagu da ih ostvarimo tijekom desetljeća koje će pamtili generacije. Govorim ovdje i u svoje ime jer da Hrvatska nije stvorena i da nismo stvorili takav nacionalni i slobodarski pokret utemeljen na pomirbi svih Hrvata, vjerojatno bih skončao u kakvu kazamatu.

Tuđman je krenuo sam, a u ostvarivanju tih ciljeva pridružio mu se čitav hrvatski narod. Oni koji sumnjaju u Tuđmana, u HDZ, koji važu koliko ga danas u HDZ-u ima, neka pogledaju ovu dvoranu i ove ljude. Ova dvorana i slične dvorane diljem Hrvatske govore o tome što Tuđman i danas znači za HDZ i Hrvatsku i koliko ga u HDZ-u i Hrvatskoj ima!

Ovo je u prvom redu i prije svega Tuđmanova Hrvatska, a mi nismo i nećemo ni zatajiti ni izdati bilo što od onoga što smo, zajedno s njim, prvim predsjednikom samostalne i demokratske Hrvatske davno odredili kao naše najveće vrijednosti.

Nismo napravili odmak u odnosu na prvu točku Tuđmanova govora na Prvom općem saboru naše stranke iz veljače 1990. – onu o usmjeravanju na ona bitna pitanja koja su od životne važnosti za hrvatski narod. Nismo, dalje, napravili nikakav odmak u odnosu na drugu točku o raščišćavanju s prošlošću i nedopuštanju da nam ona

zamagljuje obzorja. I toga se držimo i nećemo dopustiti da nam se nameću teme koje je Tuđman riješio umjesto da se bavimo onime što je pred nama!

Čvrsto se držimo i treće točke njegova programa, koja govori o preobrazbi i reformi društveno-političkog i gospodarskog sustava te potrebi konkretnih stajališta o svim pitanjima i na svim razinama. Pa zar to nije upravo ono što danas uporno radimo? Zar nije to ono što nas razlikuje od svih drugih?

Hrvatskom narodu, dragi prijatelji, ne trebaju „trebalobisti“, kako ih je Tuđman nazvao, nego ljudi koji su se spremni uhvatiti u koštac s problemima, koji su kadri rješavati te probleme.

Hrvatskoj trebaju suvremeni tuđmanisti! A oni su u ovoj dvorani, oni su u Tuđmanovoj stranci, oni se ne kriju, nego hrabro zastupaju svoja stajališta, vodeći uvijek i na svakom mjestu računa o interesima hrvatskog naroda i hrvatske države!“

Foto: Marko Vlašić

Aktualno: XIX. opći sabor HDZ-a

Sabor zajedništva

„Otklanjate teze onih koji šire apatiju, pesimizam, uvijek politiku ili mi ili oni, politiku isključivosti, netolerancije... Politika, pa čak i ideja o neprirodnim koalicijama da bi se eventualno moglo pobijediti HDZ. Budite svjesni toga, jer to će biti izborni izazovi budućnosti.“

Uredništvo

U domaćoj je javnosti Hrvatska demokratska zajednica oduvijek bila poznata po općim saborima, tj. jednodnevnim ili višednevnim zasjedanjima svojih izaslanika. Najvažniji su ciljevi takvih zasjedanja uglavnom dvojaki: podnošenje izvještaja o radu stranke, često nadopunjenih izborom najviših dužnosnika te raspravom (i eventualnim usvajanjem) kakvih programskih i drugih očitovanja. Uz navedeno opći sabori služe i za demonstraciju stranačkoga zajedništva kao i snage njezine organizacijske strukture i brojnosti njezina članstva.

XIX. opći sabor HDZ-a održan je 11. lipnja 2022. uz nazočnost velikog broja izaslanika i gostiju. Otvorio ga je glavni tajnik stranke i saborski zastupnik Krunoslav Katičić, nakon čega su se gosti – Dragan Čović (HDZ Bosne i Hercegovine), Tomislav Žigmanov (Demokratski savez

Hrvata u Vojvodini) i Adrian Vuksanović (Hrvatska građanska inicijativa) – obratili okupljenim izaslanicima. Govor je održao i novoizabrani predsjednik Europske pučke stranke Manfred Weber, a za prvi međunarodni posjet izabrao je upravo Zagreb i opći sabor naše stranke.

Potom je predsjednik HDZ-a Andrej Plenković iznio izvještaj o radu stranke. Uz opći osvrt protkan nizom važnih detalja (poput uloge stranke u očuvanju političke i društvene stabilnosti, izbornih uspjeha, izražene vidljivosti na polju unutarstranačke demokracije i financijske konsolidacije HDZ-a), posebno je istaknuo važnost zajedništva kao preduvjeta za djelovanje stranke u četvrtome desetljeću njezina postojanja. „HDZ je u krizi ponudio vodstvo i rješenja te je snažno stao uz hrvatske građane i gospodarstvo. Kao najveća stranka borit ćemo se da Hrvatska nastavi

vi ići naprijed! Uz dokazane ljude, vođeni demokršćanskim vrijednostima i domoljubljem, nastavljamo predano raditi na dobrobiti svih hrvatskih građana.“ To je samo jedna od nadahnutih rečenica njegova izlaganja. Pohvaljujemo međutim i odluku predsjednika stranke da se u sadržajnom istupu ne ograniči samo na prethodne uspjehe nego i da ustanovi polja djelovanja u kojima HDZ mora dodatno iskoračiti kako bi i dalje ostao na mjestu najjače političke stranke. (O tome malo kasnije.)

Nakon izbora novih deset članova Predsjedništva stranke te četrdeset članova Nacionalnog odbora, uslijedila je rasprava o novom programu (o tome pišemo na drugom mjestu) i promjenama statuta HDZ-a. Novoizabrani članovi Predsjedništva stranke su gradonačelnik Velelike Gorice Krešimir Ačkar, župan Virovitičko-podravске

Foto: Marko Vlašić

Foto: Josip Regović

županije Igor Andrović, župan Splitsko-dalmatinske Blaženko Boban, župan sisačko-moslavački Ivan Celjak, predsjednik gradske organizacije HDZ Zadar i državni tajnik Šime Erlić, županica Požeško-slavonske županije Antonija Jozić, župan Bjelovarsko-bilogorske županije Marko Marušić, ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, župan ličko-senjski Ernest Petry i župan Varaždinske županije Anđelko Stričak.

Sabor je okončan završnim govorom predsjednika stranke. Uz zahvalu svim izaslanicima na dolasku i angažmanu Plenković je rekao kako se može konstatirati visok stupanj političkoga suglasja unutar HDZ-a o smjeru kojim treba unaprjeđivati rad stranke, a osobito visok stupanj i dogovora i odlučnosti da zajednički rade na dobrobiti Hrvatske, hrvatskog naroda i svih građana Hrvatske kao i boljotka svih Hrvata izvan Hrvatske.

Plenković: prema još boljem HDZ-u!

Već smo napomenuli da su pozornije promatrače mogli ugodno dojmiti neki naglasci iz središnjega govora predsjednika HDZ-a. Sasvim je jasno da će predstojeće razdoblje obilježiti fenomeni poput manipulacije provjerljivim činjenicama, korištenja porukama mržnje na društvenim mrežama, odnosa mladih prema politici, fragmentacije politike u nezdravu smjeru i slično. Činjenica da se o ovome progovara jedino unutar naše stranke upućuje na dva zaključka. Ponajprije, jasno je kako je to još jedno svjedočanstvo modernizacijske kvalitete HDZ-a kao stranke koja je pokazala da je u stanju ići ukorak s vremenom i svim suvremenim izazovima.

Drugi zaključak je pomalo zabrinjavajući. Većina drugih stranaka na hrvatskoj političkoj sceni, ako ne i sve, zapravo ne idu u smjeru nalaženja odgovora na te suvremene probleme. One ih kreiraju. Kako? Pa upravo sada već

rutinskim manipulacijama činjenicama i poticanjem govora netrpeljivosti koji – kako vrijeme ide – sve češće prelazi u govor otvorene mržnje prema jedinoj konsolidiranoj političkoj stranci u Hrvatskoj. To je uistinu zabrinjavajući politički smjer kojim oporba, svjesno ili nesvjesno, nastoji stvoriti podlogu za stvaranje stalne nestabilnosti i oslabiti političku konzistentnost naše nacionalne politike. Kako je tijekom sabora dostupan na našim mrežnim stranicama, čitateljima, donosimo tek nekoliko važnih naglasaka iz Plenkovićeve govora.

„HDZ djeluje kao domoljubna, demokršćanska, državotvorna stranka, bez obzira na to što nam drugi lijepe pogrdne i lažne etikete; gledam kako su uspjeli iz jedne sasvim normalne rečenice u programu stvoriti gotovo pa neki problem, nema tu problema. Mi jako dobro znamo koje su naše vrijednosti, koje su naše kršćanske vrijednosti koje dijelimo i živimo. Ali isto tako smo moderna suvremena stranka, stranka koja poštuje druge. Mi znamo što jesmo, ali u modernoj demokraciji, u modernom, tolerantnom društvu trebamo znati respektirati druge.

Nerijetko smo žrtva brutalnih napada i etiketa. Ja ću vam dati dva okvira da svima bude jasno o čemu se radi. Za dio onih agresivnih, ne uvijek pristojnih na lijevom političkom spektru, mi ćemo biti korumpirani lopovi. I lijepit će nam to svaki dan. U svakoj prigodi, tko god može i kad god se sjeti, bez obzira na to je li istina ili nije istina. To je okvir. To je moderna tehnologija. To je život s algoritmom u pametnom telefonu – ponavljaj stalno jedno te isto i možda će netko pomisliti da je istina!

S druge strane, ovi koji su na desnom političkom spektru, oni će reći da smo izdajnici, čak i veleizdajnici, evo, u zadnje vrijeme, recimo, prema Hrvatima u Bosni i Hercegovini. Zamislite samo koliko zao netko može biti da HDZ-u kaže da je izdajnik prema Hrvatima u Bosni i Hercegovini! Koliko zla, loše namjere, namjere da prije svega

našteti Hrvatima u BiH, da našteti HDZ-u u Bosni i Hercegovini, da našteti Hrvatskom narodnom saboru u Bosni i Hercegovini i da našteti HDZ-u u Hrvatskoj može imati netko tko stranku koja godinama konzistentno i dosljedno zastupa interese Hrvata u Bosni i Hercegovini tako zlonamjerno blati.

Mladi danas imaju problem s čitanjem, ne čitaju izvore, čitaju rezime s interneta, lektira više nisu knjige nego neki rezime i prisiljeni su slušati ono što im nekakav program i algoritam šalje na mobilni telefon. To naravno nije dobro. Stvaraju se generacije koje su sve gotovo u riziku od poremećaja pažnje, a onda manipulanti nastupaju prema njima i okreću ih u smjeru mržnje i isključivosti. E, tu onda moramo mi nastupiti. Političkom pedagogijom, tumačenjem, radom, istinom, zalaganjem... Na tome moramo jako puno raditi jer o tome u biti ovisi naša budućnost, o tome ovisi budućnost hrvatskog identiteta, naše kulture i naše tradicije, svega onoga što nas okuplja ovdje.

Ne možemo se pretvoriti u projekt-menadžere! Ne ide se u politiku da bi se samo gradile ceste, vodovodi, što je sve krasno i divno, ali to nije bit. Bit su vrijednosti, bitan je opći društveni napredak, bitno je ozračje koje stvaramo i želimo Hrvatskoj i hrvatskoj djeci u budućnosti. Zbog toga apeliram, apeliram na sve vas da otklanjate teze onih koji šire apatiju, pesimizam, uvijek neki negativni smjer, uvijek politika ili mi ili oni, politika isključivosti, netolerancije, politika, pa čak i ideja o neprirodnim koalicijama da bi se eventualno moglo pobijediti HDZ. Eto dokle to ide! Budite svjesni toga, jer to će biti izborni izazovi budućnosti. Sve su to scenariji koje naši politički oponenti legitimno rade, ali moramo rastumačiti hrvatskom narodu tko je onaj tko je ozbiljan, tko je odgovoran, tko nudi rješenja, tko osigurava napredak, tko stvara radna mjesta i tko vodi Hrvatsku naprijed.“

Aktualno: XIX. opći sabor HDZ-a

Moderni suverenizam za modernu Hrvatsku: novi program HDZ-a

HDZ je bio i ostao najbolji jamac državne i društvene stabilnosti te najuspješniji motor domaće modernizacije i međunarodne afirmacije Hrvatske, a novi program predstavlja izvrstan temelj da tako i ostane.

Dr. sc. Ivica Miškulin

Izaslanici na XIX. općem saboru HDZ-a održanom 11. lipnja 2022. u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski jednoglasno su usvojili novi program stranke. Naslovljen je „HDZ i Hrvatska u četvrtom desetljeću samostalnosti“. Radi se o novom, sveobuhvatnom, cjelovitom i zaokruženom programu u četvrtom desetljeću djelovanja HDZ-a.

Trenutak, unutarstranačka demokratičnost i najbolja iskustva: kako je nastao novi program HDZ-a

Premda su pandemija koronavirusa i druge nepogode donekle usporile uobičajene unutarstranačke aktivnosti, već je dulje vrijeme bilo vidljivo kako je došlo vrijeme za cjeloviti i sveobuhvatni novi HDZ-ovim program. Takva ocjena počivala je na sljedećim razlozima. Na početku, jedna od najvažnijih HDZ-ovih osobina jest prepoznavanje važnosti trenutka u kojem se nalazi hrvatsko društvo. Nedvojbeno, vrijeme od početka pandemije pa do aktualne ruske agresije na Ukrajinu valja ocijeniti upravo takvim, tj. razdobljem u kojem se događaju političke, društvene i tehnološke promjene koje duboko mijenjaju i svijet kojim smo okruženi te užu zajednicu unutar koje živimo.

Povratak rata u Europu, akutne klimatske promjene, aktualne ili tek zaliječene zdravstvene krize te prirodne nepogode kao i nezaustavljiv hod čovječanstva u smjeru zelene evolucije i digitalne revolucije snažno utječu na hrvatsko društvo. Stoga i od najveće hrvatske političke stranke zahtijevaju precizne, promišljene i (u konačnici, kako se nadamo) uspješne odgovore. Hrvatski čovjek stoga od stranke koja je toliko puta znala prepoznati te artikulirati njegove najbolje interese razumljivo očekuje novo uspješno suočavanje s izazovima suvremenog doba.

Program koji je usvojen donosi upravo to, odnosno donosi naše poglede o daljnjem razvoju HDZ-a, stajališta o perspektivama Hrvatske te viziju njezina položaja u Europi i svijetu. Koja i kakva načela će voditi HDZ u vremenu očite fragmentacije te estradizacije domaće politike, kakvu Hrvatsku gradimo i želimo graditi u složenim domaćim i međunarodnim okolnostima te u kakvom susjedstvu, Europi i svijetu je želimo vidjeti, samo su neki od odgovora koje nudimo u ovom dokumentu. HDZ je bio i ostao najbolji jamac državne i društvene stabilnosti te najuspješniji motor domaće modernizacije i napretka, a ovaj dokument nam daje izvrstan temelj da tako i ostane.

Nadalje, novi program HDZ-a treba gledati kao završnu etapu još jedne demonstracije visokoga stupnja unutarstranačke demokratičnosti koji već više godina upadljivo krase našu stranku. Nužnu sadržajnu i metodološku pripremu za izradu programa učinila je uža unutarstranačka skupina, a potom je iz tog materijala nastao njegov nacrt

(autor ovih redaka imao je čast njegova finalnog oblikovanja). Zatim je taj nacrt upućen u dulji proces unutarstranačkih konzultacija i prihvatanja od nadležnih tijela (Središnji odbor i Predsjedništvo). Zaslužno je finale došlo na općem saboru kad je nacrt predstavljen, a diskusija i predlaganje amandmana omogućeno svim izaslanicima. Proces usvajanja tako je trajao barem četiri mjeseca, a mogućnost rasprave bila je otvorena svim članicama i članovima stranke.

Konačno, nacrt programa upućen općem saboru na usvajanje nastao je i pažljivom evaluacijom te promišljenim odabirom najboljih domaćih te međunarodnih (demokršćanskih i srodnih) iskustava te vrijednosti. Stoga naš novi program integrira i nadopunjuje ranije HDZ-ove programske dokumente i očitovanja kao i stavove demokršćanskih stranaka iz modernih, prosperitetnih i socijalno osjetljivih država Europe.

Novi je program HDZ-a očekivano izazvao par zlonamjernih žalaca iz kvazisuverenističkih te kvazitradicionalističkih političkih i parapoličkih krugova. Stoga valja još jednom naglasiti da sadrži sve one naše poruke, stavove i vrijednosti koje su hrvatski građani pri stvaranju naše stranke tako oduševljeno prihvatili: od imperativa nacionalne slobode i demokratskog ustroja zacrtanih u prvim programskim dokumentima koje je napisao prvi predsjednik naše stranke dr. Franjo Tuđman, preko državne samostalnosti iz vremena Domovinskog rata pa do društvene modernizacije, socijalne pravde, obiteljskih vrijednosti te europskih i transatlantskih integracija iz kasnijih razdoblja našeg djelovanja. Novi ih program HDZ-a dakle ne zamjenjuje nego nadopunjuje te proširuje u skladu sa zahtjevima suvremenog doba.

Također, treba spomenuti da ovaj dokument ima još jednu konkretnu namjenu, a ta je da bude izvor HDZ-ovih posebnih političkih, sektorskih, operativnih i predizbornih očitovanja u godinama koje su pred nama.

Novi program: temeljne vrijednosti i nužna modernizacija

Novi program HDZ-a sastoji se od četiri integralne cjeline. U prvoj se donosi pregled temeljnih političkih, identitet-skih i vrijednosnih odrednica koje vode HDZ u sadašnjem trenu. Kao i do sada, HDZ će i u budućnosti biti prvim zagovornikom demokratske i tolerantne države hrvatskog naroda. Istodobno će i biti i prvi promicatelj države koja će znati štiti i promicati najbolje interese svih svojih građana te nepokolebljivi zaštitnik onih vrijednosti na kojima je nastala samostalna hrvatska država, poput prava na nacionalnu slobodu Hrvata te herojske žrtve hrvatskih branitelja. Nadalje, kako se posebno naglašava u novome

programu, HDZ i dalje ostaje privržen svjetonazorskim odrednicama koje su nas i do sada vodile u radu, poput obiteljskih vrijednosti, društvene tolerancije i uvažavanja, zaštiti prava te pozivanju na odgovornost pojedinca, suprotstavljanja svim oblicima radikalizma, isključivosti te nazadnosti, europskoj budućnosti Hrvatske i slično.

Novi program zatim donosi viziju razvoja naše stranke u četvrtome desetljeću njezina djelovanja. HDZ će stoga dosljedno promicati načelo zdravog i modernog domoljublja, odnosno modernog hrvatskog suverenizma. HDZ već šest godina svakodnevno provodi jedini mogući program osnažene hrvatske državnosti, utemeljen na modernizaciji gospodarstva i jačanju životnoga standarda. Ovaj nas dokument obvezuje da tako i nastavimo. Međutim, nastavak uspješnih politika jačanja Hrvatske i njezine daljnje međunarodne afirmacije u izravnoj je ovisnosti o tome da HDZ i dalje ostane središnjom hrvatskom političkom strankom desnog centra. Naravno, u temelju svih naših uspjeha je nesebičan rad našeg članstva. Stoga ovaj dokument predviđa važne iskorake u smjeru još izraženijeg uključenja stranačkoga članstva u formuliranju stranačkih politika jer ta uključenost jamči i veći angažman i veću uspješnost u njihovoj provedbi.

Novi program HDZ-a također iznosi viziju razvoja naše domovine u četvrtom desetljeću njezina postojanja. Ponosni na dosadašnje uspjehe istodobno smo duboko svjesni izazova koje pred cjelokupno hrvatsko društvo stavlja suvremeno doba. Stoga ćemo nastaviti podržavati smjer modernizacijske prilagodbe hrvatskoga gospodarstva radi jačanja domaće konkurentnosti, a s posebnim naglaskom na danas tako važnim načelima održivog razvoja i zaštite okoliša.

I dalje međutim nećemo bježati od opravdanih poteza državnog intervencionizma (koji su, pored ostalog, u vrijeme pandemije spasili desetke tisuća radnih mjesta) u situacijama u kojima jedino država može spriječiti destabilizirajuće socijalne frakture društva. Za HDZ je unutarnja stabilnost i vanjska sigurnost naše domovine te nastavak njezina puta u naprednu, bogatu i utjecajnu državu imperativ. A ostvarivanje tog imperativa jamči jedino obrazovano i moderno društvo koje je istodobno sigurno u svoje vrijednosti i institucije i koje se ne boji novoga ni drukčijega. Stoga ovaj dokument predviđa još jače zalaganje HDZ-a na polju demografske obnove, modernizacije institucija hrvatske države te oslonca na mlade generacije, ali i još veću zaštitu naših umirovljenika i drugih ugroženih te manjinskih skupina.

I sama svojedobno izložena brutalnoj velikosrpskoj agresiji te nerazumijevanju međunarodne zajednice, dakle žrtva nametnutog rata, Hrvatska danas ne može biti drugo doli jedan od najglasnijih zagovornika mira, slo-

bode, demokracije i napretka u svim dijelovima Europe i svijeta. Unutar okvira zajedničkog europskog prostora, odnosno Europske unije, Hrvatska je konačno našla međunarodni okvir koji joj pruža nezabilježene mogućnosti daljnje afirmacije, rasta domaćeg blagostanja, ali i potpunije te kvalitetnije zaštite hrvatskog identiteta, kulture i baštine. HDZ će stoga, sudjelovanjem u zajedničkim europskim institucijama i preko članstva u Europskoj pučkoj stranci, dosljedno i kontinuirano nametati imperativ daljnjeg jačanja položaja Hrvatske. HDZ će naravno nastaviti jačati hrvatski utjecaj i u NATO-u, jedinom vojnom savezu utemeljenom na vrijednostima demokracije i vladavine prava. Od osobita nam je pak interesa dobrobit naših sunarodnjaka u BiH te u susjednim državama. Hrvati u BiH imaju našu potporu u borbi za položaj istinske ravnopravnosti, a hrvatska zajednica u Srbiji za status prihvaćenih građana, i HDZ će s osobitim naglaskom raditi da do toga što brže dođu.

Bilješka na kraju. Program „HDZ i Hrvatska u četvrtom desetljeću samostalnosti“ otisnut je pa ga naše članice i članovi mogu nabaviti, a objavljen je i u digitalnom obliku. Ovdje stoga donosimo svega nekoliko najvažnijih naglasaka.

Foto: Marko Vlašić

1. Hrvatska demokratska zajednica u prvom sveobuhvatnom Programu u četvrtom desetljeću postojanja stranke predstavlja svoje poglede, stajališta i viziju razvoja Hrvatske u vrijeme velike neizvjesnosti i tektonskih globalnih promjena. (Str. 5.)

2. HDZ je početkom 1990-ih predvođen svojim prvim predsjednikom, dr. Franjom Tuđmanom, predvodio uspješnu borbu hrvatskoga naroda za demokraciju i slobodu. Smatramo da su politički sustav parlamentarne demokracije i nacionalna država hrvatskoga naroda najbolji okvir za očuvanje naših temeljnih vrijednosti. (Str. 6.)

3. HDZ smatra obitelj temeljnom jedinicom društva, odnosno mjesto dobrobiti svih njezinih članova i primarnoga odgoja djece, prve društvene afirmacije te međugeneracijske solidarnosti. Taj stav proizlazi iz našeg kršćanskog i humanističkog opredjeljenja kao i dosadašnjih europskih i svjetskih iskustava. Poštujemo sve zajednice obiteljskog života koje se temelje na međusobnoj ljubavi i brizi te načelima solidarnosti i društvene odgovornosti. (Str. 6.)

4. HDZ podržava inicijativu i djelovanje poduzetnika smatrajući da privatni sektor osigurava nužan i kontinuiran razvoj konkurentnoga gospodarstva i unaprjeđuje naše društvo. Pritom smo pobornici koncepta socijalnog tržišnog gospodarstva s naglaskom na važnost malog i

srednjeg poduzetništva te obrtništva. (Str. 7.)

5. Naši će suvremeni pogledi na hrvatsko društvo, kao i prijedlozi naših operativnih politika, biti vođeni načelom osnažene hrvatske državnosti. To znači da nam je cilj jačanje Hrvatske modernizacijskom prilagodbom gospodarstva, podizanjem životnoga standarda i socijalne sigurnosti, borbom protiv svih oblika isključivosti, izolacionizma i demagogije te kapitalizacijom dostignutog međunarodnog položaja. (Str. 8.)

6. Pri transformaciji iz svehrvatskog nacionalnog pokreta u političku stranku naši su utemeljitelji HDZ prirodno usidriili na desnom centru domaćeg političkog spektra. Desni centar najbolje objedinjuje vrijednosti narodnjaštva i kršćanske demokracije, koje dijeli najveći dio hrvatskog naroda kao i ideale domoljublja, državotvornosti, rada, solidarnosti, društvene tolerancije i otvorenosti prema svijetu. (Str. 8.)

7. Posebno nam je važan položaj žena i mladih, kojima ćemo omogućiti dolazak do istaknutijih uloga u našoj stranci. Osim što je pojačani angažman mladih važan za prilagodbu stranke novim izazovima, on je ujedno i ključan za njihovo okupljanje oko načela i vrijednosti HDZ-a. (Str. 8.)

8. HDZ prepoznaje velike iskorake učinjene u poljoprivredi i ribarstvu, poput

povećanja proizvodnje, rasta broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te obnove ribarske infrastrukture i flote, ali pritom i naglašava da će daljnji razvoj i napredak morati znatno više počivati na ekološkom uzgoju, održavanju bioraznolikosti i regionalnom održavanju ravnoteže. (Str. 11.)

9. Cilj nam je uspostaviti društvo zadovoljnih i prosperitetnih građana, što je također jedan od važnijih preduvjeta stabilnosti. To znači da ćemo nastaviti s primjenom i usavršavanjem dosadašnjih politika pune zaposlenosti, sigurnog zaposlenja, rasta plaća i financijskog rasterećenja. (Str. 11.)

10. Zbog toga će HDZ podupirati hrvatsku vanjsku politiku koja je usredotočena na postizanje ustavne jednakopravnosti Hrvata u BiH i njihove ravnopravne zastupljenosti na svim razinama vlasti. Aktivno ćemo poticati gospodarski napredak Hrvata u BiH te jačati razvojnu, obrazovnu i kulturnu suradnju s njima. (Str. 15.)

11. HDZ će intenzivno poticati proučavanje i analizu iskustava mirne reintegracije, humanitarne krize i upravljanja nepogodama na našim sveučilištima i znanstvenim institutima kako bi ih vanjska politika uobličila u konkretne preporuke te potom predstavila međunarodnoj javnosti. (Str. 17.)

Aktualno: HDZ

Trideset i treći rođendan HDZ-a

Samo se Hrvatska demokratska zajednica može pohvaliti kontinuitetom utjecaja u političkom životu samostalne Hrvatske

Ivan Prnjak

Činom osnivanja prije trideset i tri godine Hrvatska demokratska zajednica počela je dobivati svoj politički legitimitet koji će uskoro, premda napadana i osporavana od mnogih, potvrditi na prvim višestranačkim izborima. I taj će politički legitimitet – što nijednoj drugoj stranci nije pošlo za rukom – u očima hrvatskog naroda zadržati više iduća od tri desetljeća kao njegova glavna politička snaga. Ne kao neki sporedni igrač nego kao njegova glavna politička snaga. I to je neosporna povijesna istina o našoj stranci. Hrvatska demokratska zajednica je dakle, kako je točno primijetio naš utemeljitelj i prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman, „i do sada uvijek krčila put, bez obzira koliko težak bio, pa će tako biti i u hrvatskom slučaju, i sada i u budućnosti“.

Iskustva povijesti kao zalag bolje budućnosti

Kao i svih prethodnih godina i ove su se 17. lipnja na Jarunu okupile sve političke generacije naše stranke. Potvrdili smo privrženost temeljnim načelima s kojima smo krenuli u borbu za hrvatsku samostalnost, demokraciju i bolje društvo te promovirali nastavak te politike, koju smo nazvali modernim hrvatskim suverenizmom.

Što to znači? To znači da smo hrvatskim ljudima obećali, i s tim obećanjima pobijedili na parlamentarnim i lokalnim izborima, ne jednom nego dvaput uzastopno, da ćemo sve svoje snage, povijesno iskustvo i znanje usmjeriti na ključna pitanja hrvatske budućnosti. I da ćemo kao i devedesete, odlučnije i snažnije, jasnije i odrješitije od svih drugih zastupati te interese. Ako nas kao takve budu prepoznavali, onda ćemo, bez ikakve sumnje, ispuniti i svoju današnju političku zadaću.

Zajedništvo kao utočište političke stabilnosti i društvenog napretka

Organizaciju HDZ-ova rođendana u prostorima Nogometnog kluba Jarun tradicionalno je preuzela Zajednica utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“. Dodatno je uveličana i svečanom sjednicom Nacionalnog odbora Zajednice. Prisjećanje na veličanstvenu prošlost naravno predstavlja dobar temelj budućnosti. To je bila temeljna poruka predsjednika stranke Andreja Plenkovića. „Današnje vrijeme i današnji prioriteti drukčiji su nego što su bili prije tridesetak godina. Moderni hrvatski suverenizam oko kojeg formiramo sve naše aktivnosti i politiku proteklih nekoliko godina“, istaknuo je pored ostalog, „lako se može prevesti u današnje političke prioritete. Nema suverenističnijeg poteza od spajanja Hrvatske 26. srpnja – Mostom Pelješac.“

Predsjednik Nacionalnog odbora Zajednice utemeljitelja „dr. Franjo Tuđman“ Vladimir Šeks poručio je onima koji dvoje u poziciju i snagu HDZ-a da je ta stranka „bila i ostala središnja snaga hrvatskog naroda i najbolji jamac hrvatske budućnosti. S tim trebaju računati svi. I oni koji

Hrvatsku žele graditi, ali i oni koji bi Hrvatsku razgrađivali“, naglasio je. Dodao je još kako „ovima prvima HDZ nudi suradnju, a drugima će pružiti žestok otpor“.

Mario Kapulica: zašto smo bolji od drugih

Višedesetljetna uspješnost HDZ-a počiva na nizu međusobno povezanih čimbenika, od stalno visoke potpore hrvatskih birača iza koje stoje nesumnjivi uspjesi naših dužnosnika na svim razinama odlučivanja, preko jedinstvenog stanja zajedništva karakterističnog za brojno članstvo stranke do očite i višestruko iskazane nesposobnosti naših političkih suparnika. Posljednje, tj. prečesti amaterizam i puko nesnalaženje drugih političkih opcija efektno je na proslavi iznio predsjednik Zajednice utemeljitelja Mario Kapulica. Taj dio njegova govora donosimo u cijelosti.

„E sad, zašto nijedna druga stranka ne obilježava svoje obljetnice?

SDP, odnosno ono što je ostalo od njega, nema što obilježavati. Kao pravni nasljednik bivšeg Saveza komunista, njihove ideologije, ali i njihove imovine, nema se čime pohvaliti. Što su od imovine imali, to su rasuli, što su od ideologije imali, to su doveli do apsurdna – pa i danas, u četvrtom desetljeću postojanja hrvatske države, zazivaju Tita i dive se maršalu čiji su poslijeratni zločini zavili u crno skoro svaku hrvatsku obitelj.

Socijaldemokrati se tek pripremaju registrirati kao stranka i ovakvu će obljetnicu obilježavati 2055. O tome stoga 2055. na šezdeset i šestoj obljetnici osnivanja HDZ-a neću govoriti ja, govorit će netko drugi. Ali sigurno će govoriti jer će HDZ i tada biti vodeća snaga hrvatskog naroda nastavi li voditi računa o hrvatskim građanima i interesima hrvatske države.

Ima jedna stranka koja se zove Centar i ima jednu zastupnicu. E sad kakav je to Centar koji od 151 zastupnika ima jednog – to je pitanje na koje vjerojatno nitko ne može

dati suvisao odgovor. Ali zato stranka Fokus ima opravdanje što egzistira na jednom zastupniku jer Fokus je po definiciji tek mala točka u kojoj se sijeku svjetlosne zrake.

Otkad je Ivan Penava došao na čelo Domovinskog pokreta – koji se toliko trudio doći na mjesto HDZ-a – sve je došlo na svoje mjesto, osim kaznenih prijava koje su njihovi bivši i sadašnji dužnosnici podizali jedni protiv drugih, zapetljavši se u obračune oko broja isporučenih butelja vina, CD-a i zlatnih narukvica, provala u tuđe stolove te međusobnih optužbi za financijske makinacije i narušavanje privatnosti. SDP je broj svojih zastupnika prepолоvio, a Domovinski pokret je otišao korak dalje – pa je uspio što još nikome nije – smanjio je broj zastupnika za dvije trećine i to tako da više nitko ne može pratiti gdje je koji i s kime je koji. Motaju se (eventualno) oko izbornog praga, ali još uvijek poručuju da okupljaju ‘sve što hrvatski diše’. Valjda žele poručiti da 95 posto hrvatskih građana ne diše hrvatski. Tako to izgleda, dragi prijatelji, kada tvrdite da imate svoje vrijednosti, a ne poštujete tuđe.

Time, da okuplja ‘sve što diše hrvatski’, barem se ne hvali današnji HSS, koji će za dvije godine obilježiti 120 godina postojanja. S obzirom na to da su potpuno iznevjerili nauk braće Radić, a da je HDZ u svom programu preuzeo sve njegove pozitivne sastavnice, predlažem da tu obljetnicu obilježimo mi, a njih eventualno možemo pozvati kao goste. Jer HSS je danas stranka s povijesno promašenom politikom i vodstvom. To je stranka koja se danas pretvorila u stranku čiji je najjači partner Radnička fronta i čiji čelnik žali što UDBA nije pobila više Hrvata. Takvima nemamo pravo prepustiti Radićevu baštinu. Jer dok smo mi vrednovali Radićevu politiku i nadograđivali je, njihov je sadašnji predsjednik obijao automobile i krao kazetofone.

Imamo i MOST, s lažljivcem Nikolom Grmojom na mjestu prve trube, čovjekom bez časti i dostojanstva koji bi, da drži do svoga prezimena ako već ne drži do imena, davno napustio politiku. I jedini bi mu izbor bio birati hoće li uzeti 6 + 6 ili će taj novac donirati – kao Peđa Grbin svoju

nezakonitu naknadu za život odvojen od prijatelja – nekoj humanitarnoj udruzi. MOST u parlamentu ima osam zastupnika od kojih polovica nisu njihovi članovi. To su vam oni koji nas optužuju da smo ispražnjeni od vrijednosti i da ne držimo do svog svjetonazora dok istovremeno predlažu ‘ideološki moratorij’ svim protivnicima stranke koja je stvorila državu.

Može za MOST UDBA, može KOS, može nedorasli i lažni suverenizam, može i Možemo! i SDP i Radnička fronta, ali moderni hrvatski suverenizam ne!

Pretvorili su se u glasnogovornike Zorana Milanovića i govore istim jezikom, a to je jezik mržnje, laži i uvreda, koji je bio i ostao njihovo najmoćnije oružje, kojim uzduž i poprijeko rešetaju po Hrvatskoj, ali i Bosni i Hercegovini. I od tog nasumičnog rešetanja, dragi prijatelji, ginu i ljudi i ideje, i čast i poštenje, ali i nacionalni interesi. Kad bi jezik bio lopata, a laž građevinski materijal, kula koju bi takvi izgradili u Hrvatskoj bila bi viša od kule kalifa u Dubaiju, koja je visoka 828 metara (s antenom).

I, imamo Možemo! To su oni koji su obećali, i to im još uvijek stoji na njihovim stranicama, da će uključiti građane u odlučivanje i zajedno s njima kreirati politiku, a ne žele vidjeti ničije zastave osim svojih i uskraćuju pravo javnosti svima koji ne misle kao oni. Taj visokomotivirani aktivizam (vidljiv tako u nepoznavanju riječi žena, umjesto koje koriste konstrukciju ‘osobe koje menstruiraju’) se bez nacionalnog i domoljubnog duha pobijediti neće. Kažu da mogu sve, ali u to očito ne ulazi higijena u Zagrebu.

I na kraju, imamo ‘frajera’ koji je sada na Pantovčaku, Milanovića. Navodno predsjednika svih hrvatskih građana, ali zapravo dokazanog i deklariranog glasnogovornika te vođu oporbe. Koji, i u to nema sumnje, na stanoviti način ostavlja svoj trag. Ali kakav je taj trag? I što će od onoga što će nam taj čovjek ostaviti u nasljeđe zavrijediti obilježavanje? Koja je to ključna poruka, koji je to ključni cilj, koje konkretno postignuće? To je poruka poruge, nepristojnosti, štetočinstva i blamaže.“

Aktualno: HDZ

Konstituirajuća sjednica Nacionalnog odbora

11. srpnja ove godine, manje od mjesec dana uoči još jedne proslave Oluje (ujedno Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja), održana je konstituirajuća sjednica novoga Nacionalnog odbora naše stranke.

Ivan Pnjak

Konstituirajuću sjednicu Nacionalnog odbora obilježila su dva sata kvalitetne rasprave u kojoj nije zaobiđeno niti jedno važno pitanje aktualne politike i stranačkoga života. Sjednici su nazočili svi najviši dužnosnici stranke. Od iduće sjednice u radu odbora će sudjelovati i kooptirani članovi (Stjepan Adanić, Ante Baković, Anita Aužina, Pavo Barišić, Dinko Čutura, Danica Baričević, Margareta Mađarić i Paško Rakić). Sjednice ovog tijela ubuduće će se održavati kvartalno i radi rasprava i radi vrednovanja svega onoga što su njegovi članovi u međuvremenu napravili, kako su se borili, prije svega u javnome zastupanju naših politika. Zajedničko vođenje politike na svim razinama, rečeno je, zahtijeva stalnu uključenost u sve što se događa, a stalne sjednice svih nacionalnih stranačkih tijela upravo to omogućuju. Naravno, očekuje se da i lokalne organizacije podignu učestalost i svojih sjednica i javnih nastupa koji uključuju i jasnu konfrontaciju s politikama koje nam se suprotstavljaju.

Važna događanja

Predsjednik HDZ-a Andrej Plenković podsjetio je na obilježavanje stote obljetnice rođenja dr. Franje Tuđmana u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, uz sjajnu atmosferu i ozračje koje je po svemu podsjećalo na naše najbolje trenutke. Također smo organizirali i znanstveno-stručni skup u Zagrebu uz velik doprinos dr. sc. Ivice Miškulina, a u organizaciji Zaklade stručni skup u Velikom Trgovišću te izložbu fotografija i drugih eksponata autora dr. sc. Dinka Čuture. Obilježili smo i Dan državnosti, održali Središnji odbor i Opći (izborni) sabor stranke. Na njemu smo donijeli novi statut i novi program.

Godina isporuke

Također, kako je Plenković dalje naglasio, svjedočimo strateški važnim događajima za zemlju, za narod, za društvo: članstvo u eurozoni i Schengenu, otvoreni pregovori za članstvo u OECD-u, otvaranje Pelješkog mosta, uspješno nošenje sa svim krizama... Ubrzava se financiranje projekata europskim sredstvima, dovršavaju se pregovori s Europskom komisijom o planu za novih sedam godina, preko Nacionalnog plana oporavka i otpornosti svakih pola godine u Hrvatsku će stizati oko 700 milijuna eura... Sve je to okvir koji nam omogućava reforme i potrebnu stabilnost. Nastavit ćemo se baviti energetsom i prehrambenom krizom i svim ostalim aspektima posljedica ruske agresije te za nas iznimno važnim pitanjem, obnovom. Sve su to teme koje dolaze nakon krize s koronom (koja nas je koštala 44 milijarde kuna) i na kojima će naši politički oponenti nastojati izazvati što veće nezadovoljstvo. Zato moramo biti

spremniji za ozbiljne političke utakmice, što posebno dobiva na težini u kontekstu rezultata gradskih izbora u Splitu, zaključio je.

Ante Sanader: čeka nas analiza

Politički tajnik HDZ-a Ante Sanader iznio je okolnosti uoči izvanrednih izbora u Splitu i naglasio da smo bili svjesni nezavidne situacije i atmosfere koja nije išla na ruku razgovorima o programima za Split i samim kandidatima. Spomenuo je i negativnu kapanju protiv našeg kandidata u drugome krugu koju su poticali i mnogi s „desnice“ te objedinjavanje cjelokupne ljevice protiv HDZ-a. Zaključio je kako nam je potrebna ozbiljna analiza kako bismo okupili ljude koji mogu pomoći i ojačati stranku, kako bismo pripremili pravu taktiku i kako bismo se na pravi način pripremili za parlamentarne izbore. Glavni tajnik stranke Krunoslav Katičić spomenuo je aktivnosti oko BiH zahvalivši potpredsjednici HDZ-a Zdravki Bušić, Mariju Bebiću i ostalim kolegama koji su u njih uključeni. Govoreći o izborima u Splitu, također je najavio temeljitu analizu kako bismo izvukli pouke koje će biti korisne za iduće izbore.

Ivica Tafra: „Govorit ću iz duše...“!

Član Nacionalnog odbora Zajednice utemeljitelja „dr. Franjo Tuđman“ Ivica Tafra je govorio o objektivnim razlozima zbog kojih smo, kako je rekao, „svi znali da će ovi izbori u Splitu biti iznimno teški, unatoč spremnosti mnogih da daju sve od sebe kako bi se ostvario što bolji rezultat.“ Stoga je, iako ne smatra da je bilo čime naštetio kampanji, izvjestio Nacionalni odbor o svojoj odluci da odstupi s mjesta čelnog čovjeka županijske Zajednice utemeljitelja. Pozvao je i druge dužnosnike županijske i gradske razine da postupe odgovorno, da pokažu da im je stalo do HDZ-a i da postupe na sličan način. „Ne kažem to zato što mislim

da je netko nešto loše napravio, nego zato što je to put kojim ćemo najbrže i najkvalitetnije dovesti do promjena koje su nam sada potrebne. Jer ako imamo organizaciju, ako imamo drugi po veličini hrvatski grad, ako imamo članstvo koje je po brojnosti odmah iza Zagreba, onda mi kao HDZ moramo u svojim redovima imati i kvalitetnog kandidata kojeg bi birači bili spremni podržati. Jer ovako, uza sve naše dobre želje i dobre želje svih onih koji obnašaju dužnosti na županijskoj i gradskoj razini, ako izostane jedna takva poruka – koja je logična nakon gubitka izbora – ako se nastavimo vrtjeti uvijek u istom krugu ljudi, nećemo napraviti stranci nikakvu uslugu“, zaključio je.

Put uspjeha: još snažniji politički angažman!

Do kraja sjednice govorili su još zamjenik predsjednika stranke Tomislav Medved (o Nacionalnom odboru kao tijelu na kojem su ovakve rasprave dobrodošle, okolnostima koje su utjecale na rezultate u Splitu, potrebi izvlačenja zaključaka o naučenim lekcijama i većeg angažmana u zastupanju politike HDZ-a), Tonči Glavina (o promjenama koje se događaju u politici i u načinu komuniciranja), Vladimir Šeks (o fenomenu ujedinjene oporbe, o „slovenskom poučku“ tj. povezivanju ljevice do kojeg će vjerojatno doći i kod nas, štetnosti oportunitizma i konformizma te o potrebi snažnije političke borbe na svim razinama djelovanja) i Ivica Miškulin, uz otvoren poziv svima za slanje priloga stranačkom glasilu (o vidnoj uznemirenosti cjelokupne oporbe uoči izgledne treće uzastopne pobjede HDZ-a zbog koje možemo u budućnosti očekivati najgore vrste napada te o potrebi privlačenja velikoga broja politički neangažiranih i stručnih ljudi). Na kraju je izabran i Nadzorni odbor HDZ-a u sastavu: Ivan Udbinac (predsjednik), Gordana Soldo, Jozo Sarač, Lana Krunic Lukinić, Marinko Miloš, Bojan Mijok i Alen Runac (članovi).

Foto: Željko Hladika / PIXSELL

Iz Zajednice utemeljitelja

U spomen na žrtvu Marka Babića

Marko Babić naš je vitez slavonske ravnice!

Josip Šarić

Pisati o Marku Babiću nije nimalo lako. Zahtjevna je to zadaća i popriličan izazov: kako opisati nekoga tko je bio velik čovjek i iznimno hrabar branitelj a ne upasti u stereotipe i patetiku? Pokušat ću kao čovjek koji je Marka dugo poznao i koji je zadnje dvije godine njegova života proveo s njim mnogo vremena skupljajući financijska sredstva za dokumentarni film „Heroji Vukovara“ izbjeci tu zamku.

Novi početak u Vukovaru

Marko Babić je rođen u Vukovaru 1965. godine kao treće dijete Stipana Babića i Ive rođene Budić. U obitelji su prije Marka rođeni brat Iko i sestra Kata. Obitelj je, tražeći egzistenciju u Slavoniji, doselila u Vukovar 1958. godine iz mjesta Potravlje, sela koje se nalazi u podnožju planine Svilaje, a uz samu obalu Peručkoga jezera, negdje na pola puta između gradova Sinja i Vrlike.

Markovi stričevi su ubijeni za vrijeme II. svjetskog rata. Po tome, nažalost, obitelj Babić nije nikakav izuzetak, nego samo jedna u nizu hrvatskih obitelji koje su, gurnute na marginu društva i stigmatizirane, nakon rata doseljavale u Slavoniju i Vukovar iz Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Like i drugih krajeva Hrvatske i BiH. Razlozi doseljavanja bili su i političke i egzistencijalne prirode. I iz takvih obitelji su ponikli brojni heroji Domovinskog rata i u Vukovaru i u cijeloj Hrvatskoj.

Uništio prvi tenk pa još trinaest!

Markovi roditelji su tijekom srpske agresije na Vukovar sa svojim susjedima odvedeni u Trpinju i mučki ubijeni. Njihovi posmrtni ostaci još nisu pronađeni. No bitka za Vukovar se nastavila i trajala je mjesecima, suprotno svakoj vojnoj logici i predviđanjima jer su šanse za tako dugo obrambeno djelovanje bile minimalne, gotovo nikakve.

Očekivanjima unatoč na Trpinjskoj cesti nije se dogodio brzi proboj nego simbolička smrt udarnog roda JNA, odnosno njenih oklopnih i motoriziranih snaga. Što je pridonijelo tome, unatoč omjeru snaga koji je upućivao na brzo slamanje hrvatske obrane? Taj omjer snaga promijenili su hrvatski branitelji. Ljudi poput Marka Babića. On je uz Blagu Zadru bio jedan od ključnih ljudi u obrani Trpinjske ceste. Prilikom prvih tenkovskih napada upravo on je uništio prvi tenk. Na kraju je brojao četrnaest uništenih tenkova koji su pokušavali proboj obrane grada. Ukupno 588 tona čelika! Poredani u formaciju ti bi tenkovi, koji su bili nositelji napadnih djelovanja agresora, čak i da su imali minimalan međusobni razmak, činili kolonu dužu od kilometra!

Hrvatski su branitelji na Trpinjskoj cesti u Vukovaru uništili toliko tenkova i oklopnih vozila da su je doslovno pretvorili ne samo u groblje tenkova nego i u simbol hrvatskog otpora koji je jačao volju i spremnost čitavog hrvatskog naroda u tim ključnim trenucima. Ljudi koji su bili uz njega svjedoče o Markovoj iznimnoj hrabrosti koja je ulijevala strahopoštovanje. Nakon pogibije Blage Zadre Marko preuzima zapovijedanje obranom toga dijela Vukovara sve do proboja iz okupiranog grada.

Foto: Goran Ferbezar / PIXSELL

Bio je hrvatski vojnik

Marko je 1997. godine napustio Hrvatsku vojsku u činu pukovnika. Visok je to časnički čin, ali ni izdaleka primjeren stvarnoj ulozi i važnosti ovog heroja Domovinskog rata. Dok vojni čin možda označava rang ili položaj u vojnoj hijerarhiji, on ne govori ništa o karakteru i odvažnosti vojnika jer svaki je časnik neovisno o rangu – prije svega vojnik. A takvih vojnika, kakva je Hrvatska imala u Marku Babiću, nećemo vidjeti puno. Za svaki čin je obično propisana i posebna oznaka. Ma nije ona Marku bila bitna. Jedine oznake do kojih je držao i koje su mu bile važne bile su hrvatski grb i zastava. Upravo ona kojom je bio prekriven njegov lijes na dirljivu oproštaju od ovog velikog čovjeka koji nikada nije ni zatražio, a kamoli koristio pravo na mirovinu ističući da „zbog mirovine i privilegija nije ni išao u rat“. Suverenost i samostalnost njegove voljene Hrvatske i sloboda njegova Vukovara bile su mu i više nego dovoljna satisfakcija.

Bio je osnivač HDZ-a

Marko je bio jedan od osnivača HDZ-a Vukovaru. Uz Blagu Zadru, Josipa Blaževića i ostale bio je ponosan član naše stranke. Zašto? Ne zato što se ikada namjeravao baviti politikom, nego zato što je članska iskaznica HDZ-a značila identifikaciju s projektom stvaranja hrvatske države i javnu manifestaciju pripadnosti onome dijelu hrvatskog naroda koji se zarekao da će to ostvariti.

Markov veliki projekt je dokumentarni film „Heroji Vukovara“, koji je radio s Eduardom i Dominikom Galićem. Želja mu je bila da preko herojske obrane Vukovara javnosti predstavi sve one ljude koji se dotad nisu spominjali. I u tome je uspio. Kažu da kako bismo uspjeli ne smijemo

samo djelovati – nego i sanjati, ne samo planirati – nego i vjerovati.

I u tom kontekstu Marko je bio čovjek uspjeha. Dobivao je i gubio bitke. Ali je djelovao, sanjao, planirao i vjerovao. I u tome je bio nezaustavljiv! A njegovi napori su imali rezultata pa su i njegovi „Heroji Vukovara“ jedno od naših najboljih djela među dokumentarnim filmovima o Domovinskom ratu.

Bio je velik čovjek

Marko Babić treba biti uzor i inspiracija svima nama koji se bavimo javnim poslovima, ali i svima onima koji odluče o Hrvatskoj govoriti i u ime Hrvatske istupaju. On je primjer kako se voli bez ostatka. Kako se voli grad u kojem živiš. Kako se voli Hrvatska za koju živiš. To ne može biti polovično. Ne. Ako pitate Marka, to može biti samo potpuno i bez ostatka. Onako kako je to Marko činio čitav svoj život.

Jednako tako on treba biti uzor i inspiracija mladim ljudima, a pogotovo onima koji Hrvatsku napuštaju. To je pokazao i svojom odlukom da se u vrijeme agresije vrati u Hrvatsku iz Švicarske, gdje je tada živio kao mladić u 25. godini. Da se nije vratio, ne bi prošao strahote rata i ne bi tako rano završio svoj život.

Ali to za Marka nije bila opcija. Odabrao je drugi, teži put. Ali jedini ispravan. I u konačnici, a poznajući Marka mogu to reći, za njega zapravo lakši. Jer je bio tu, dijelio je sudbinu sa svojim narodom i napustio nas poštovan od svih. Je li obveza Hrvatske države čuvati uspomene na heroja Marka Babića i njegovo iznimnu čestitost, hrabrost i domoljublje? Jest. Ali pustimo obveze na stranu. Jer čuvanje uspomene na ovog velikog čovjeka je naša volja. I volja hrvatske države.

Aktualno: Obnova

Hrvatska i svijet

Hrvatska i euro: dosljedan nastavak integracije u zajednički europski prostor

Hrvatska uvodi euro jer je to u interesu građana, gospodarstva i države

Dr. sc. Ivica Miškulin

Dana 1. siječnja 2023. Republika Hrvatska postat će 20. država članica Europske unije u kojoj će euro postati službenom valutom. Euro je jedan od glavnih simbola europske integracije. Vijeće za ekonomske i financijske poslove EU-a (Ecofin) usvojilo je 12. srpnja 2022. tri konačna pravna akta koja su potrebna kako bi Hrvatska mogla uvesti euro. Time je, nadalje, ostvareno još jedno predizborno obećanje HDZ-a.

Europodručje: kratka povjesnica

Razumljivo, kronologija nastanka europodručja odražava složenu prirodu integriranja (zato što se temelji na principima relativne dragovoljnosti i pripremnog razdoblja koje je u potpunoj nadležnosti pojedinih kandidata za ulazak) većine europskih država u cjelinu koja se danas naziva EU. Tako je Europski monetarni sustav ustanovljen davne 1979. (zanimljivo, usred tadašnjeg naftnog šoka!) da bi daleko ozbiljniji plan bio pokrenut u vidu Europske monetarne unije početkom devedesetih.

Najprije je, nakon gotovo desetogodišnjih priprema, dana 1. siječnja 1999. zajednička europska administracija (iza koje je stajao dogovor guvernera narodnih banaka pojedinih država) uvela euro kao zajedničku valutu, doduše u iduće tri godine jedino kao „nevidljivu“ jedinicu plaćanja namijenjenu računovodstvenom i elektroničkom plaćanju. Tada je europodručje činilo 11 država (Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Njemačka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugal i Španjolska). Dvije godine kasnije (siječanj 2001.) i dok euro još nije ušao u fizički optičaj europodručju pridružila se Grčka.

Trenutak u kojem su građani konačno u vlastitim rukama mogli osjetiti famozni euro dogodio se 1. siječnja 2002. Mnogi ga komentatori s pravom nazivaju najvećom zamjenom novca u povijesti čovječanstva: naime, tad je više stotina milijuna novčanica završilo u džepovima 306 milijuna ljudi, tj. postalo fizička stvarnost i to od dražesnih tropskih otoka u Indijskom oceanu (jer su dio francuskih prekomorskih teritorija pa onda i EU-a) do brutalno hladnog sjevera Europe (Finska).

Države istočne Europe počele su ulaziti u europodručje u prvome i drugome desetljeću novog tisućljeća. Redom: Slovenija 2007., Slovačka 2009., Estonija 2011., Latvija i Litva 2015. i (kako je sad sigurno) Hrvatska 2023. U europodručje su u međuvremenu ušli još Cipar i Malta 2008. Ne

računajući najnoviju pridošlicu (Hrvatska), danas europodručje (termin koji se često susreće još je eurozona) čini 19 država s gotovo 342 milijuna stanovnika (prema podatcima iz 2019.) Sam euro je pak danas druga najbrojnija (tj. najčešće korištena) svjetska valuta (iza američkog dolara). Još 60 država i područja izvan Europe u kojima živi otprilike 170 milijuna ljudi izravno je ili neizravno vezalo svoje valute s eurom.

Ne računajući najnoviju pridošlicu (Hrvatska), danas europodručje (termin koji se često susreće još je eurozona) čini 19 država s gotovo 342 milijuna stanovnika (prema podatcima iz 2019.) Sam euro danas je pak druga najbrojnija (tj. najčešće korištena) svjetska valuta (iza američkog dolara).

Korisno je znati da nisu sve države članice EU-a pristupile europodručju. Tako pet članica EU-a (Švedska, Poljska, Češka, Mađarska i Rumunjska) nisu ušle u pretpristupni pregovarački proces (poznat pod akronimom ERM II), ali su pod obvezom da to učine kada zadovolje konvergencijske kriterije. Bugarska je pak najizgledniji kandidat za idući ulazak u europodručje jer se nalazi u pretpristupnoj etapi pridruženja i jer je pod obvezom pristupanja. S druge strane nalazi se Danska, jedna od starih članica zajedničkog europskog prostora, država koja jest u mehanizmu ERM II, ali bez obveze pristupanja. Također, euro je u uporabi u Vatikanu, Monaku, Andori i San Marinu, a na temelju posebnih ugovora između tih država i EU-a. Konačno, euro su kao valutu samostalno uvele Crna Gora i Kosovo.

Aktualni pretpristupni proces uveden je 1992. pa su sve nove članice EU-a otada zapravo obvezne uvesti euro, ali prema uvjetima za koje su se izborile u svojim pristupnim ugovorima. Od zahtijevanih kriterija ekonomske konvergencije (ili kriterija usklađivanja koje pojedine države kandidati moraju ispuniti) nedvojbeno je najvažniji kriterij stabilnosti tečaja koji nalaže članstvo u ERM mehanizmu u trajanju od najmanje dvije godine. Jednostavnije, valuta neke države u tom razdoblju ne smije pokazati zna-

kove nestabilnosti ili, EU terminologijom rečeno, „ozbiljnih napetosti“.

Navedeno nalaže malo pojašnjenja. Hrvatska je svoju valutu kunu u ERM II mehanizam uvela u srpnju 2020. kad je njezin paritet u odnosu na euro određen na sljedeći način: 1 euro = 7,53450 kn. Dakle, od toga se trenutka hrvatskoj središnjoj banci nalagalo da u iduće dvije godine održi upravo takvu razinu odnosa kune prema euru, pri čemu je još važno znati da će – uspije li – upravo taj odnos biti pretvoren u konverzijski tečaj u trenutku ulaska u europodručje. S obzirom na to da je Ekonomsko i financijsko vijeće EU-a 12. srpnja ove godine zaključilo da je Hrvatska zadovoljila tražene uvjete, omogućeno joj je da se pridruži području (pa će se skora konverzija kune u euro odviti prema fiksnom tečaju koji je određen dvije godine prije, tj. 1 euro = 7,53450 kn). Drugim riječima, hrvatska vlada je uspjela u protekle dvije godine očuvati stabilnost tečaja, a iza čega se naravno krije stabilnost čitavog gospodarskog sustava Hrvatske.

Hrvatska i euro: državništvo na djelu

Za razliku od goleme većine analitičara i komentatora autor ovih redova predstojeće pridruženje Hrvatske europodručju (*de iure* nastupa 1. siječnja 2023.) gleda ponajviše kao pametnu državničku odluku iza koje stoji odgovorna procjena političkih okolnosti. Dakle u prvome redu kao odluku temeljenu na političkom motivu. (Naravno, ne zanemarujući ekonomske rezone iza nje, ali o njima malo poslije.)

Na početku, odluka o ulasku u europodručje je prirodan, dosljedan i opravdan nastavak strateškoga pozicioniranja Hrvatske unutar zajedničkog europskog prostora (EU). Preciznije, nastavak integracije Hrvatske u za nju daleko najbolji, tj. najsigurniji, najprirodniji i najprosperitetniji dostupni geopolitički okvir. Evo temeljnih argumenata za navedeno: ulazak u europodručje dodatno jača povezanost Hrvatske s većinom ostalih članica EU-a (u svakom slučaju onih najjačih), odnosno s blokom država koji je usred aktualnih sigurnosnih izazova (agresija Rusije na Ukrajinu) pokazao visok stupanj jedinstva i koji je dodatno zaštićen vojnim savezom sa SAD-om (NATO savez), potom dodatno jača povezanost Hrvatske s onim državama s kojima dijeli gotove sve temeljne ideološke vrijednosti (poput demokracije, univerzalnog kršćanskog humanizma, tržišnog gospodarstva te zaštite prava

Foto: Tomislav Miletić / PIXSELL

pojedina i manjina), a i dodatno jača povezanost Hrvatske s državama koje su (unatoč aktualnim gospodarskim i socijalnim problemima) i dalje područje najboljega života na svijetu.

Treba svakako napomenuti da je ovom smjeru daljnjeg međunarodnog pozicioniranja Hrvatske moguće zamisliti alternative, ali nevolja je u tome da su ili daleko lošije ili jednostavno neostvarive. Primjerice, moguće je zamisliti Hrvatsku koja vodi politiku geopolitičke neodlučnosti (tj. pokušaja da u svijetu rastućeg svrstavanja igra „sa svima“, ali to je otvara štetnim utjecajima agresivnih i zasigurno nazadnijih država (slučajevi Srbije, Crne Gore i Gruzije te, naravno, Ukrajine) ili joj otvara nezavidan položaj satelita jačih država koje karakterizira neprihvatljiva autokracija (slučaj Bjelorusije te donekle Armenije i Azerbajdžana). Nije teško naime zaključiti da je monetarna unija s Italijom, Francuskom i Njemačkom svakako bolji izbor od statusa vazala Rusije ili Turske.

Odluka o ulasku u europodručje je prirodan, dosljedan i opravdan nastavak strateškog pozicioniranja Hrvatske unutar zajedničkog europskog prostora (EU). Preciznije, nastavak integracije Hrvatske u za nju daleko najbolji, tj. najsigurniji, najprirodniji i najprosperitetniji dostupni geopolitički okvir.

Nadalje, moguće je zamisliti Hrvatsku koja je dovoljno jaka da nije morala ući u europodručje ili čak EU. Međutim, takav status može biti posljedica strateške nevažnosti,

jedinstvene posebnosti, enormnog bogatstva ili kombinacije navedenog (slučajevi Andore, Norveške, Švicarske i Vatikana). Hrvatska (nažalost) ne udovoljava ni jednom od tih kriterija.

Konačno, Hrvatska nije u poziciji kopiranja pristupa Danske (jer je postala članica zajedničkog europskog prostora dosta kasno, tj. kad je ulazak u europodručje postao obligatoran za sve države članice), a svakako nije dobro da slijedi Poljsku, Mađarsku te donekle Češku (gdje je odnos prema EU i europodručju postao žrtvom domaćih populista), a naravno da joj ne bi trebao biti privlačan ni primjer Rumunjske, gdje upravo kašnjenje s ulaskom u europodručje, kako izgleda, uzrokuje još veću inflaciju.

Dakle, ulazak Hrvatske u europodručje jača njezinu državnost, tj. sposobnost da se što više moguće ravnopravno utječe na razvoj prilika u međunarodnome okruženju. (Ako naravno, kao što trebamo, odbacimo suludu galamu o tome da će nam „netko iz Europe“ oteti naš sir i vrhnje. Istina je naravno sasvim drukčija pa tako pametan Hrvat može europskim novcem proizvoditi još više sira i vrhnja, a može svoj proizvod plasirati na tržište od nekoliko stotina milijuna potencijalnih kupaca.)

Dalje, koje gospodarske i financijske koristi Hrvatskoj i hrvatskim građanima donosi članstvo u europodručju? (Uz važnu i samorazumljivu opasku da su i to naravno modeli jačanja vlastite državnosti.) Može izgledati nevjerojatno, ali euro zapravo (i to već niz godina) jest *de facto* domaća valuta. Tako hrvatske štetiše daleko najviše vole štedjeti u eurima i daleko najviše vole izražavati cijene nekretnina i automobilima u eurima. (Kad ste zadnji puta nekoga čuli da vam je cijenu stana ili automobila izrekao u kunama?) Hrvatska je dakle visoko eurizirana država u kojoj su euronovčanice uvriježeno i općeprihvaćeno sredstvo kupovanja i plaćanja, pa njezin ulazak u europodručje zapravo predstavlja sankcioniranje (tj. legitimizaciju) zate-

čenog stanja. Zato će svakodnevne financijske transakcije biti daleko jednostavnije.

Svakako je dobro za sve hrvatske građane da im država bude zadužena (ako već naravno mora) u onoj valuti koju financijska tržišta prepoznaju kao stabilnu, tj. nesklonu naglim (i razumljivo) štetnim tečajnim oscilacijama. Trenutno je oko 70 % javnog duga Hrvatske (uključujući državu i gospodarske subjekte) u eurima. Stoga je sasvim jasno da ulaskom u europodručje Hrvatska umnogome smanjuje valutne rizike koji su do sada predstavljali stalnu opasnost i za državne financije i za novčanike običnih građana.

Europodručje je, nadalje, u međunarodnim krugovima gotovo pa sinonim za područje sigurnih ulaganja. Najave ulaska već su dovele do porasta kreditnoga rejtinga Hrvatske, što znači da su je međunarodni krugovi znatno više počeli percipirati kao državu u koju je poželjno ulagati. To će pak zasigurno dovesti i do poboljšanja domaće populacijske slike. Navedenome valja još dodati da europodručje preferira izvozno orijentirane ekonomije te da je (nakon tragičnih iskustava s Grčkom) konačno uspostavilo učinkovite zaštitne mehanizme u slučajevima kriza (Europski mehanizam za stabilnost).

Kad se govori o eventualnim nedostacima pridruženja europodručju, onda valja napomenuti da su oni uglavnom istovjetni onima koji su problematizirani u vrijeme ulaska Hrvatske u EU. Monetarna unija s jačim ekonomijama nije naravno bez rizika (a to je *de facto* od prije status, primjerice, Portugala, Grčke i Slovačke te ubrzo Hrvatske u odnosu na Njemačku, Francusku i Italiju), ali hoće li do problema zaista i doći ovisi ponajviše o nama samima. (Uz važnu opasku da je Hrvatska ionako duboko vezana s gospodarstvom europodručja pa je sasvim logično zaključiti da je korisnije institucionalizirati te veze.) Ključno je međutim uočiti da stvarne koristi od eura daleko nadmašuju eventualne probleme s njim.

Mi i oni

Udružena zlopozicija

Uglavnom uzastopni, duboko nepromišljeni te ponekad sinkronizirani politički činovi opozicije idu protiv boljih interesa hrvatske države i društva.

Dr. sc. Ivica Miškulin

Nalazimo se na polovici izbornog ciklusa za zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru i sasvim je jasno da se politička opozicija svih boja nalazi u stadiju povišene groznice. Nervoja u istupima prvih opozicijskih glasova gotovo da se može opipati. Nesuvislih i nepromišljenih poteza svakim je danom sve više, a navedeno je naravno rezultat rastuće svijesti da je gubitak još jednih izbora (kad god bili) neizbježan. Ako primjerice u drugoj polovici 2024. HDZ opet dođe u priliku predvoditi parlamentarnu većinu i vladu, opozicijski čelnici neće moći izbjeći niz neugodnih pitanja.

Nervoza dakako uzrokuje nesigurnost, lutanje i brzopletost. Gledajući ove fenomene iz pozicije HDZ-a, prva reakcija išla bi u smjeru bezbrižnosti i zadovoljstva. Razumljivo, zašto se uznemiravati kad su svi ozbiljni politički suparnici ili u nevolji ili nesposobni doseći razinu iole stvarne političke prijetnje? Pozorniji uvid u djelovanje opozicije pokazuje međutim razvoj nekoliko tendencija koje se mora okarakterizirati iznimno opasnim. Opasnim u prvome redu za temeljne interese hrvatske države i društva. Tek onda posredno i za HDZ jer se u pravilu njihovi štetni učinci na kraju pokušavaju prevaliti na naša leđa. Kada dakle opozicija iz zle namjere ili previda pogriješi, ponekad i teško pogriješi u javnost se plasira poruka da je za to zapravo odgovoran HDZ.

Idući redovi donose analizu triju karakterističnih primjera takva djelovanja zbog kojeg se sada domaća politička pozornica suočava s fenomenom političke zlopozicije. Preciznije, uglavnom uzastopnim, duboko nepromišljenim te ponekad sinkroniziranim političkim činovima opozicije čiji su učinci – jednostavno i jasno – loši, tj. evidentno i neosporno idu protiv boljih interesa hrvatske države i društva. Nadalje, važnu kariku za razumijevanje fenomena političke zlopozicije predstavlja djelovanje predsjednika Republike Zorana Milanovića. On je u dosad nezabilježnoj mjeri napustio zakonski i ustavni imperativ političke nepristranosti te se pridružio (uglavnom) kvazidesnim, kvazitradicionalističkim i kvazisuverenističkim protivnicima HDZ-a. Milanović ima snažan utjecaj na djelovanje opozicije, a vjerojatno je u nekim slučajevima i izravno uključen u njezine planove.

„Nas i Rusa trista milijuna!“

Nema, naravno, potrebe ovdje posebno objašnjavati zašto država koja je svoju samostalnost morala izboriti pobjedom u nametnutom ratu mora predvoditi u borbi protiv svih agresora na tuđu neovisnost i slobodu te, jednako važno, pružiti pomoć svakoj žrtvi oružane agresije. Aktualno vodstvo Ruske Federacije upustilo se naime u klasični imperijalni pothvat u osnovi kojeg su želja za osvajanjem tuđeg teritorija i negiranje Ukrajinicima prava na nacionalnu posebnost te državnu samostalnost. U takvim je okolnostima politika maksimalne pomoći koju provodi vlada

logična, dosljedna i samorazumljiva te istodobno i državnički promišljena jer je sastavni dio cjelovitih obrambenih napora EU-a i zapadnog svijeta u cjelini.

Nasuprot tomu, u redovima dijela opozicije i Milanovića njeguje se drukčiji pristup. Pristup koji se temelji na upornom pokušavanju pronalaska opravdanja za rusku agresiju. Tako se krivac traži u „američkom imperijalizmu, nacionalizmu i nacizmu Ukrajinaca, zasluženoj kazni za ukrajinsku provokaciju te pravu Rusa na dijelove i/ili cijelu Ukrajinu“, a zna se pisati i govoriti o „gospodinu Putinu“, „Putinu kao zastupniku istinskih kršćanskih vrijednosti“ i čovjeku „koji u Rusiji obraća živalj kako bi primio Krista“. (Nino Raspudić: ožujak 2015., ožujak 2018.; Zoran Milanović: siječanj 2022.; Stephen Nikola Bartulica: veljača 2022.; Marin Miletić: siječanj 2022.; Željko Sačić: kolovoz 2019.). Svaki komentar je naravno suvišan!

Pozorniji uvid u djelovanje političke opozicije pokazuje međutim razvoj nekoliko tendencija koje se mora okarakterizirati iznimno opasnim. Opasnim u prvom redu za temeljne interese hrvatske države i društva. Tek onda posredno i za HDZ jer se u pravilu njihovi štetni učinci na kraju pokušavaju prevaliti na naša leđa.

Zašto, međutim, ovako nečasne, promašene i licemjerne izjave treba u prvome redu svrstati u red očito popularnih metoda djelovanja političke zlopozicije? Zato što sadržaje mogućnost narušavanja položaja Hrvatske u međunarodnoj zajednici, posebno unutar integracija kojima sad pripadamo i unutar kojih golemu većinu hrvatskih građana vidi daljnji prostor međunarodne afirmacije naše domovine (EU i NATO). Svakako i zato što u očima hrvatskih birača dodatno ruše povjerenje u domaće institucije, a u ovome slučaju i parlamentarni sustav i instituciju predsjednika države. Ako se, primjerice, čelnom čovjeku režima odgovornog za desetine tisuća ubijenih može tepati da „zastupa istinske kršćanske vrijednosti“, zašto idući korak ne bi bila saborska kandidatura presuđenog pedofila ili krijumčara ljudi i oružja?

Hrvatski žetoni u BiH i poker u Hrvatskoj

U nizu dokumenata, očitovanja i javnih istupa HDZ je kristalno jasno svima koji žele čuti dao do znanja da smatra da je položaj Hrvata u BiH daleko od zadovoljavajućeg. HDZ-ovi dužnosnici u izvršnoj vlasti, u prvome redu na

najvišoj razini odlučivanja (predsjednik Vlade, Sabora i mjerodavni ministri), su nastojanja za dosljedno poštivanje Dejtonskog sporazuma, načela konstitutivnosti i ravnopravnosti kao i reformu izbornog zakonodavstva integrirali u osnove hrvatske vanjske politike te ih nastavili uporno zagovarati u najvišim forumima europske politike. Stvar se dakle kreće: nakon višegodišnjeg zanemarivanja problem ravnopravnosti Hrvata u BiH sve više postaje jedno od važnijih pitanja stabilnosti jugoistoka Europe.

Problemi ovakva tipa mogu se riješiti. Ali ne onako kako smo imali prilike vidjeti na nedavnom sastanku na vrhu NATO-a u Madridu. Ovdje pomaže samo promišljena diplomacija koja počiva na stalnom zalaganju, lobiranju, razgovorima na svim razinama odlučivanja i strpljenju. Drugim riječima, akciju EU-a i drugih međunarodnih čimbenika za ravnopravnost Hrvata u BiH nije moguće ishoditi prizemnim postupcima poput zvučnih najava neostvarivih ultimatumata, suludih prijetnji i prostačkih poruka. Upravo takav pristup problemu dominira (opet) u redovima dijela opozicije i Milanovića. Krajnje pojednostavljeno, Hrvatska bi uvjetovanjem ulaska Finske i Švedske u NATO i narušavanjem jedinstva ovoga saveza (što automatizmom ide u korist Moskve) počinila klasični samoubilački potez i protiv sebe i protiv Hrvata u BiH.

S pozicije političke zlopozicije, valja nam stoga zaključiti, verbalna bombastičnost, odnosno javna prezentacija navodnih brzih i lakih rješenja ozbiljnih domaćih i međunarodnih problema predstavlja najvažniji vid djelovanja. Nama je pak upozoriti da su jedine stvarne posljedice takve politike – primjerice u slučaju Hrvata u BiH – (opet) iznimno štetne. Njihov položaj se time nije nimalo poboljšao, a očito je da ih Milanović i MOST beskrupulozno iskorištavaju za promjenu političkih odnosa u Hrvatskoj. Pri tome su domaći politički zlopozicionari krajnje imuni na činjenicu da tako više pomažu Bakiru Izetbegoviću i onima u međunarodnoj zajednici koji se protive punoj ravnopravnosti Hrvata u BiH. Nadalje, ne treba bježati ni od neugodnog osjećaja kompromitacije Hrvatske u međunarodnoj zajednici jer ispada da je prva zadaća domaće diplomacije ublažavanje eskapada neodgovornih pojedinaca.

„Svijet samo kroz moje naočale“: isključivost, podjele i licemjerje

Na nedavno održanom općem saboru HDZ je usvojio novi program. U programu su jasno definirana temeljna ideološka i svjetonazorska polazišta koja vode stranku u njezinu svakodnevnom djelovanju, a iznesene su i naznake kako će se ona provesti konkretnim operativnim politikama. Primjerice, HDZ je određen kao stranka obiteljskih vrijednosti koja istodobno poštuje i druge oblike zajedničkog života, odnosno definiran kao stranka socijalnog tržišnog gospodarstva koja je svejedno spremna podržati nužne in-

Foto: Damir Špehar / PIXSELL

tervencionističke poteze države u vremenima kriza. HDZ dakle ostaje vjeran svojim temeljnim vrijednostima, ali ne bježi od suočavanja sa složenošću društva i svijeta u kojem djeluje. Pritom te vrijednosti dosljedno i čvrsto zastupa i ne mijenja ih zbog političke pragmatike.

Dakle, udružena zlopozicija – čiji prvaci gotovo svakodnevno iskaču sa stranica novina ili internetskih portala i koji su gotovo potrošili grla derući se da je HDZ „izdao“ ili „nema“ vlastiti svjetonazor – zapravo biračima pokušava prodati svoj duboko nedostatan svjetonazor ili, pojednostavljeno, robu s greškom.

Naravno, i većina opozicijskih stranaka stalno ističe kako ima zaokružen pogled na svijet. Nije moguće posebno zamjeriti ni zalaganje za ispravnost opozicijskih svjetonazora. Na probleme međutim nailazimo kad se samo malo zagrebe ispod površine. Karakterističan je primjer nedavna tv-emisija u kojoj su se suočili važni prvaci opozicije (iz Domovinskog pokreta i SDP-a), a oko delikatne teme pobačaja („Izvan okvira“, N1 televizija, srpanj 2022.). Naoko oboje je snažno potvrdilo svjetonazore stranaka kojima pripadaju. Zagovornik apsolutne zabrane pobačaja odbacio je sve zamislive argumente u korist prava na pobačaj, dok je zagovornica apsolutnog prava na izbor otklonila sve zamislive suprotne argumente. Prvi je, moglo bi se zaključiti, dosljedno i nepokolebljivo, kako se oni vole

nazivati, za život (ili *pro life*), dok je druga, kako izgleda, dosljedno i nepokolebljivo za izbor (ili *pro choice*). Međutim, kako ću pokazati u idućim redovima, njihova je principijelnost samo prividno cjelovita. Zapravo, radi se političarima koje karakterizira krajnja nedosljednost, pa čak i krajnje licemjerje.

Naime, istodobno dok se bori za apsolutnu zabranu pobačaja naš zagovornik života podržava institut smrtne kazne i neograničenu slobodu nošenja naoružanja koja u SAD-u dovodi do stotina ubijene djece (jer je javno i u više navrata davao podršku bivšem američkom predsjedniku Donaldu Trumpu) i do (činova) nasilja (jer je pet ljudi poginulo prilikom upada Trumpovih pristalica u zgradu Kongresa, jer je na Facebook stranici lokalnog članka Domovinskog pokreta, tj. stranke kojoj pripada, javno pozvano na likvidaciju premijera i jer je javno pohvalio čovjeka odgovornog za masovne smrti u Ukrajini), a i protiv je cijepjenja, koje je dosad spasilo milijune dječjih (i ne samo dječjih) života.

S druge strane, istodobno dok se bori za apsolutno pravo na pobačaj naša zagovornica izbora djeluje u stranci čiji čelnik često ima oveće razumijevanje za „interese“ Rusije u Ukrajini (ili za državu koja je izvršila agresiju na susjeda praćenu desecima tisuća ubijenih) te čija stranka javno poziva na veličanje lika i djela brutalnog komunističkog diktatora Josipa Broza Tita (ili čovjeka koji je nesumnjivo izravno odgovoran za desetke tisuća ubojstava te nebrojene druge vidove kršenja ljudskih prava koja su jednako nedvojbeno doveli do preranog kraja života mnogih).

Dakle, dva prvaka opozicijskih stranaka – koji gotovo svakodnevno iskaču na stranicama novina ili internetskih portala i koji su gotovo potrošila grla derući se da je HDZ ili

„izdao“ ili „nema“ vlastiti svjetonazor – zapravo biračima pokušavaju prodati svoj duboko nedostatan svjetonazor ili, pojednostavljeno, robu s greškom. I političko licemjerje i svjetonazorska nedosljednost stoga su obilježja domaće političke zlopozicije. Trajne su (kako se bojim) štete koju takvo djelovanje unosi u hrvatsko društvo: zbunjenost, razdor, podjele i isključivost. (Nažalost, sve su to očito ciljani učinci djelovanja opozicije.)

Udružena zlopozicija = put u kaos

Nije stoga pretjerano zaključiti da danas na političkoj pozornici Hrvatske samo HDZ predstavlja temelj političke i društvene stabilnosti. U tome, naravno, leži velik dio objašnjenja njegovih dviju uzastopnih pobjeda na saborskim izborima, kao i jedinstvene pozicije da je na pragu treće.

Konkretnije, većinska podrška hrvatskih birača današnjem HDZ-u počiva na prihvaćenosti primjene zdravorazumskog, tj. promišljenog i općekorisnog koncepta politike, koji se (pored ostalog) temelji na odbacivanju ideoloških i svjetonazorskih isključivosti, nedosljednosti i licemjerja, neostvarivih rješenja, bučne i jezičave propagande iza koje stoji jedno veliko ništa, nepotrebnih svađa sa svima i svakime te na pristupu društvu utemeljenom na sagledavanju njegove cjelovitosti i složenosti. S druge su strane snage udružene zlopozicije koje nam nepokolebljivo nagovještavaju kaos.

Riječ oporbe

Tako su govorili SDP, MOST, Domovinski pokret, Zoran Milanović & comp

Ruski kutak

KREMLJ U GLAVI

„Plenkovićeve izjave o Krimu i Ukrajini su rezultat njegove europske ambicije.“ (Nikola Grmoja Matko, saborski zastupnik MOST-a, siječanj 2021.)

NI SAM PUTIN TO NE BI BOLJE REKAO...

„EU bi trebala uložiti određena sredstva kako ekstremisti u Ukrajini ne bi nastavili s vršenjem pritiska na dnevnu politiku...“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 25. siječnja 2022.)

AMERIČKA AGRESIJA NA UKRAJINU

„Suočeni smo s ozbiljnom krizom iza koje prvenstveno stoji dinamika američke unutarnje politike.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 25. siječnja 2022.)

KOZAČKO KOPITO U ZAGREBU

„Ne vidim što ijedan hrvatski čovjek treba tražiti na bilo kakvoj fronti, u bilo kakvoj stranoj državi, osim u ovoj.“ (Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta i gradonačelnik Vukovara, 26. siječnja 2022.)

MOSKOVSKA VEZA

„Ako premijer odlazi u Kijev, onda bi se prije toga sa predsjednikom Republike trebao usuglasiti koji je stav Hrvatske, a ne da dolijeva ulje na vatru.“ (Peđa Grbin, predsjednik SDP-a, 26. siječanj 2022.)

Domovinski kutak

ŠKORINO VINO U GLAVI...

„Dragi viruse, ja sam siguran da ti uopće nisi tako strašan, kao što pričaju na televiziji. Znam da si dobar i da te se ne trebam bojati. Ipak sam ja samo dijete... Nek' ona Ursula (von der Leyen, predsjednica Europske komisije, op. ur.) briselskom soju naloži da k sebi pozove našeg Andreja (Plenkovića, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, op. ur.) i da barem on bude sretan, kad mi djeca već dvije godine nismo...“ (Domovinski pokret, službena objava, 2. prosinca 2021.)

NA POPRAVNOM...

„Kakva je to logika Europskog vijeća da prihvati Hrvatsku i Bugarsku u eurozonu?“ (Marko Milanović Litre, saborski zastupnik Hrvatskih suverenista, 19. siječanj 2022.)

UPUTNICA ZA OFTALMOLOGA

„Vladin plan pomoći građanima vrijedan 4.8 milijardi kuna je demagoška floskula.“ (Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta i gradonačelnik Vukovara, 27. travnja 2022.)

NOBELOVA NAGRADA ZA EKONOMIJU

„U kontekstu nestabilnosti na svjetskim tržištima, poput inflacije i gospodarske krize, uvođenje eura je zadnje što nam treba u ovom trenutku.“ (Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta i gradonačelnik Vukovara, 30. travnja 2022.)

ŽETON POKRET

„Osječki gradski vijećnik i nekadašnji član Mosta Petar Kopunović Legetin bit će veliko pojačanje u radu stranke (Domovinskog pokreta, op. ur.) u Osijeku i županiji (Osječko-baranjskoj, op. ur.).“ (Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta i gradonačelnik Vukovara, svibanj 2022.)

Ljubavni kutak

PUSA, PUSA ZORANE!

„Kocka je bačena! U trenutku kada je predsjednik Republike doveo u vezu prava Hrvata u Bosni i Hercegovini – naš ključni vanjskopolitički strateški interes – i pridruživanje Finske NATO-u, možemo li si mi uopće priuštiti da odbijemo mogućnost da se borimo za taj ključni vanjskopolitički interes...“ (Dr. sc. Marija Selak Raspudić, neovisna saborska zastupnica i članica saborskog kluba MOST-a, 27. travnja 2022.)

AJD BOG ZORANE!

„Dakle, on (Milanović, op. ur.) je njima (Hrvatima u BiH, op. ur.), kao netko tko se bori za njihova prava, na neki način probudio lažnu nadu da može nešto doista i promijeniti.“ (Dr. sc. Marija Selak Raspudić, neovisna saborska zastupnica i članica saborskog kluba MOST-a, 30. lipnja 2022.)

FUJ, FUJ ZORANE!

„Netko bi mogao doista postaviti pitanje – gdje si sada, frajeru?“ (Dr. sc. Marija Selak Raspudić, neovisna saborska zastupnica i članica saborskog kluba MOST-a, 30. lipnja 2022.)

I DRUGIH ŽENA IMA...

„Ko, pobogu, iz MOST-a? To je rekla (Marija Selak Raspudić, op. ur.)? Kaj je to, neki kolegij na Filozofskom fakultetu? Ona se izgubi na prvom raskršću! Nije žvaka za seljaka.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 1. srpnja 2022.)

SDP-ov kutak

MOJE ŽELJE, MOJI SNOVI

„Veseli me da smo u ovom trenutku zajedno (s političkom platformom Možemo!, op. ur.) veći od HDZ-a.“ (Mirela Ahmetović, saborska zastupnica SDP-a, 9. veljače 2022.)

RIBA OD GLAVE SMRDI...

„50-ak tisuća kuna, koje sam uzeo kao naknadu za odvojeni život, uplatit ću u humanitarne svrhe.“ (Peđa Grbin, predsjednik SDP-a o naknadi na koju nije imao pravo, 21. ožujka 2022.)

STRANAČKI I DRUGI PRIJATELJI

„S predsjednikom Milanovićem slažem se 80-ak posto. Onih 20-ak posto ostavlja prostora za drukčije mišljenje.“ (Arsen Bauk, saborski zastupnik SDP-a, 22. svibnja 2022.)

VRIJEME JE ZA PROMJENU!

„Politikom se prije svega bavim zato što želim nešto promijeniti.“ (Peđa Grbin, predsjednik SDP-a, 15. lipnja 2022.)

ĐAK PONAVLJAČ

„Pa ne baviš se politikom da gubiš.“ (Peđa Grbin, predsjednik SDP-a, 15. lipnja 2022.)

Predsjednički kutak**PREDSJEDNIK SVIH GRAĐANA HRVATSKE**

„U ovom trenutku ja sam jedina opozicija aktualnoj vlasti.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2022.)

ZAMOR MATERIJALA

„Predsjednik Republike nikada nije na odmoru, bio u Zagrebu ili ne, jer uvijek obavlja svoju dužnost.“ (Priopćenje iz Ureda predsjednika Republike, 25. siječnja 2022.)

TRUBLJA S ISTOKA

„Na meni je da trubim.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 24. svibnja 2022.)

ČOVJEKOLJUBAC IZ AUSCHWITZA

„Nije ni Hitler pozivao na ubojstvo.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 24. svibnja 2022.)

DIPLOMATSKA AKADEMIJA

„Ovdje postoje dvije vrste ljudi, koji znaju jako malo ili ni malo. S tim ljudima zna se tko može raditi i tko koristi njihovo vrijeme već godinama da im približi problem s kojim Hrvatska živi i s kojim je suočena. Ti koji ne znaju ništa su manji problem, oni su većina, s njima se može raditi, pričati, odgovarati im na pitanja. Nekolicina je naprosto zatućana u svojim predrasudama i fiksovima koje će biti malo teže promijeniti, ali na tome treba raditi.“ (Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, 29. lipnja 2022.)

Iz svijetle prošlosti**NOSTRADAMUS IZ MOSTARA (1)**

„Vjerojatno će se na temelju Škorina rezultata iz te biračke baze formirati nova stranačka ili čvršća koalicijska struktura koja će u nekoliko izbornih ciklusa na kraju potpuno usisati HDZ-ovo preostalo biračko tijelo.“ (Dr. sc. Nino Raspudić, filozof pred ulazak u politiku, 10. siječnja 2020.)

NOSTRADAMUS IZ MOSTARA (2)

„Ako Plenković ostane na čelu stranke, nastavit će se tendencija gubljenja tradicionalnih birača, pogotovo ako se konsolidira i nastupi zajedno konzervativni blok koji je na predsjedničkim izborima podržao Škoru. Predvidljivo je da u tom slučaju SDP dobiva izbore, ali će za formiranje vlasti morati koalirati s Plenkovićem kao manjim partnerom. To će u sljedećem ciklusu značiti definitivni potop HDZ-a.“ (Dr. sc. Nino Raspudić, filozof pred ulazak u politiku, 24. siječnja 2020.)

„Predsjedničke ljubavi“: saborske zastupnice udružene oporbe.

Foto: Patrik Maček / PIXSELL

NOSTRADAMUS IZ BJELOVARA

„Zoran Milanović je političar koji će hrvatskoj politici vratiti ugled.“ (Bojana Hribljan, potpredsjednica Demokratske Bjelovarsko-bilogorske županije, 3. svibnja 2020.)

ZNA SE! (1)

„HDZ je moj najljući politički protivnik u Hrvatskoj.“ (Dr. sc. Nino Raspudić, neovisni zastupnik i član saborskog kluba MOST-a, 10. veljače 2021.)

ZNA SE! (2)

„Ja sam bliži Milanoviću (nego Plenkoviću, op. ur.).“ (Dr. sc. Nino Raspudić, neovisni zastupnik i član saborskog kluba MOST-a, 10. veljače 2021.)

Rasuto biserje**UZMI ME, UZMI, DRAGI DRUŽE TITO!**

„Oduvijek sam ljevičarka, šokirala me količina hejta zbog petokrake koju toliko volim! Grbinu (Peđi, op. ur.) bih mogla pisati govore.“ (Alka Vuica, članica SDP-a i pjevačica, 2. svibnja 2022.)

UPUTNICA ZA OFTAMOLOGA (2)

„Pa niste vi (vlada HDZ-a, op. ur.) spasili radna mjesta, vi ste davali poslodavcima naknade, nije riječ o spašavanju radnih mjesta...“ (Dr. sc. Katarina Peović, saborska zastupnica Radničke fronte, svibanj 2022.)

CIRKUSANT S PANTOVČAKA

„Milanović s druge strane, kako kažu moji kolege Splitsani, ima 'direktan prijenos iz mozga'. S obzirom na sve njegove verbalne akrobacije (...) on privlači opću pažnju i interes kao i svaki drugi akrobat. Problem je što se to ne događa u cirkusu gdje je prirodno mjesto akrobatima – nego na samom vrhu hrvatske politika.“ (Marin Jurjević Baja, nekadašnji saborski zastupnik SDP-a, srpanj 2022.)

POVRATAK U JUGOSLAVIJU

„Vlada je u krivom traku i vozi punom brzinom suprotnim smjerom. Treba hitno nazvati 112 jer bi, inače, cijelo društvo moglo teško stradati.“ (Marin Jurjević Baja, nekadašnji saborski zastupnik SDP-a, srpanj 2022.)

Iz povijesti HDZ-a

Državotvorni referendum iz svibnja 1991.

Uredništvo

Činjenična kronologija neumoljiv je pokazatelj političkih okolnosti u kojima živimo. Od 2000. naovamo u Hrvatskoj su održana dva uspješna referendumska izjašnjenja na državnoj razini (referendum o pristupanju Hrvatske EU i referendum o ustavnoj definiciji braka), a pokrenuto je čak (u konačnici neuspješnih) 12 inicijativa za njegovo raspisivanje.

Iza dobrog dijela njih u novije vrijeme stoje opozicijske stranke (bilo izravno bilo zamaskirane u udruge) pa valja zaključiti da je instrument referenduma očito postao važno oružje u aktualnim političkim sučeljavanjima. Ne čudi stoga što je HDZ u proceduru uputio prijedlog ustavnih promjena o referendumskom izjašnjenju. Ne samo zbog izražene sklonosti opozicije u pozivanju na navodno „otuđeni glas naroda“, kojim prijeti stabilnosti političkoga sustava, krnji važnost saborskih izbora kao najvažnijeg okvira izražavanja volje birača te predstavlja pokušaj pretvaranja izbornog poraza u pobjedu zaobilaznim putem. Izmjene su predložene i (pored ostaloga) radi izbjegavanja ponavljanja farsa s formulacijama za koje je ako ne potpuno jasno, onda vrlo upitno mogu li proći test ustavnosti.

Institut državnog referenduma (u oba dopuštena oblika eventualne promjene ustava, tj. ustavotvorni i zakonodavni) izvanredan je oblik izravnog izjašnjenja. Njime se građani koriste samo u izuzetnim prilikama, odnosno kad se radi o za širu zajednicu iznimno važnim pitanjima. Ozbiljne političke stranke se na nj dakle odlučuju samo u trenucima posebne težine. Ili u onima koje se uobičajeno naziva povijesnim prekretnicama.

Naše čitatelje podsjećamo da je HDZ bila jedina politička snaga koja je presudno stajala iza referenduma 19. svibnja 1991., kojim je golema većina hrvatskih građana podržala uspostavu samostalne i neovisne Republike Hrvatske. Referendumu je pristupilo 83,56 % registriranih birača, od kojih je za državnu samostalnost glasovalo 92,24 %, istodobno jednako snažno odbacujući prijedlog da Hrvatska ostane u jedinstvenoj saveznoj državi (protiv je glasovalo 92,18 % pristupnika). Programski i organizacijski doprinos HDZ-a državnoj samostalnosti bio je golem: stranačke koordinacije i odbori održavali su agitacijske sastanke i konferencije, a stranačka središnjica osmislila je prikladne sadržajne i učinkovite promidžbene aktivnosti (plakati, pozivi i slično).

Kao primjer HDZ-ovih aktivnosti navodimo pisanje onodobnog središnjeg glasila HDZ-a (*Glasnik: hrvatski politički tjednik*). U broju neposredno prije referenduma tako je objavljen poseban proglas predsjednika Republike i predsjednika HDZ-a dr. Franje Tuđmana. Potreba objavljivanja tako važnog obraćanja bila je naravno očita. Članovima HDZ-a, ali i cjelokupnoj javnosti, trebalo je objasniti da se Hrvatska nalazi u presudnom trenutku, odnosno da su svi njezini prijedlozi o preustroju federacije odbačeni pa je preostalo jedino predložiti formiranje saveza suverenih država po uzoru na tadašnju Europsku zajednicu, kao, naravno, puta do potpune samostalnosti.

Zato proglas treba gledati i u svjetlu odgovornog (tj. promišljenog) vođenja državne politike. Naravno da je krajnji cilj Hrvatske bila državna samostalnost, ali nju je valjalo znati izboriti. U okolnostima početka agresije, daleko slabije naoružanosti u odnosu na neprijatelja i nerazumijevanja međunarodne zajednice (još uvijek uglavnom zaljubljene u Jugoslaviju) trebalo je političke mudrosti i u samoj formulaciji pitanja i u odabiru trenutka. Drugim riječima, Hrvatska je podrškom glasača na referendumu međunarodnoj zajednici uvjetno ponudila pretvorbu

savezne države u savez suverenih republika („suverena Hrvatska koja se može udruživati“) što nije drugo doli plašt ispod kojeg se krila *de facto* državna samostalnost, dok joj je istodobno pokazala da iza nje stoji cijeli hrvatski narod. Tuđman dakle nije prijetio ultimatumima, udarao šakom po stolu te stvarao nepotrebne sukobe. Zato je uspio.

